

DALSLANDS SPARBANK

562500-5243

REDOVISNING FÖR VERKSAMHETSÅRET 2018

Sparbanksstämman äger rum fredagen den 26 april 2019, kl. 18.00
i SparbankSalongen, Kulturbuket på Dal, Mellerud

Redovisning för verksamhetsåret 2018

Styrelsen för Dalslands Sparbank får härmed avge årsredovisning för Sparbankens verksamhet 2018, bankens 148:e verksamhetsår

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Dalslands Sparbanks verksamhetsområde omfattar Melleruds kommun, Färgelanda kommun, Dals-Eds kommun samt Bengtsfors kommun. Bankens inriktning är främst in- och utlåning till privatpersoner, mindre och medelstora företag, lantbruk, kommuner och kommunala bolag.

Sparbankens utveckling

Balansomslutning

Sparbankens balansomslutning vid 2018 års slut uppgick till 5 945 727 tkr (5 638 177), vilket är en ökning från årsbokslutet för år 2017 med 5 %.

Inlåning

Inlåning från allmänheten uppgick vid 2018 års utgång till 5 381 746 tkr (5 092 897 tkr), vilket innebär en ökning med 6 % under året.

Utlåning

Sparbankens totala utlåning till allmänheten uppgick vid 2018 års utgång till 3 356 389 tkr (3 284 825 tkr), och ökade således under året med 2 %.

Ovanstående utlåning avser bruttoulåning före reserveringar för kreditförluster med 25 309 tkr (11 214 tkr).

Sparbankens utlåningsstock i Swedbank Hypotek AB uppgår till 2 656 455 tkr (2 624 497 tkr), vilket innebär en ökning med 1 % under år 2018.

Kreditförluster

Kreditförlusterna för år 2018 uppgick till 4 796 tkr (13 550 tkr) vilket utgör 0,15 % (0,43 %) av bankens ingående balans för utlåning till allmänheten.

Sparbankens resultat

Sparbanken visar ett positivt resultat för år 2018 om 26 766 tkr (28 441 tkr). Resultatet är något svagare än bankens beräkningar inför året 2018. Den övervägande anledningen är att räntenettet utvecklats svagare än väntat, bl.a. till följd av uteblivna höjningar av reporäntan under 2018. Provisionsintäkterna har blivit marginellt högre än antagandena inför året till följd av ökade värdepappersintäkter. Banken har också erhållit utdelning ur Sparbankernas Säkerhetskassa som avvecklats under året, vilket givit en intäkt om 1,5 mkr. Kostnaderna har överensstämmt med förväntningarna inför året. Resultatet i övrigt följer i stora drag den prognos som bankens styrelse tog fram inför verksamhetsåret 2018.

Kreditförlusterna för år 2018 är inom det intervall som styrelsen anser vara ett normalläge. Banken fortsätter sitt arbete med att minska förlustrisken i bankens samlade tillgångar.

Sparbankens organisation

Sparbanker har inga ägare, istället har sparbanker ett antal huvudmän. Dessa tillsätts till hälften genom kommunerna inom bankens verksamhetsområde, och till hälften av den aktuella huvudmannakåren. Huvudmännen är den enhet som formellt har ägarens roll. Bland de viktigare uppgifterna ingår att tillsätta bankens styrelse och att disponera vinsten. Huvudmännen utövar även tillsyn över bankens verksamhet genom att tillsätta revisor i sparbanken och genom att bevilja styrelsen ansvarsfrihet på årsstämman, såvida inga hinder föreligger.

Huvudmännens rättigheter och skyldigheter är till stor del reglerade genom Sparbankslagen (1987:619). Här stadgas t.ex. att huvudmännen ska agera i insättarnas intresse, samt vem som får erhålla uppdrag som huvudman. Lagen medger en viss möjlighet till anpassning efter önskemål i individuell sparbank genom att reglementet tillmäts stor vikt. Enligt sparbankslagen utgör reglementet en ovillkorlig förutsättning för oktroj som initialt stadfästes av regeringen, eller efter dennas bemyndigande, av Finansinspektionen. Senare ändringar i reglementet underkastas samma procedur.

Av Sparbankslagen (1987:619) framgår också målet med sparbankernas verksamhet. I 1 kap 1 § står "...En sparbank har till ändamål att, utan rätt för dess stiftare eller andra att få del av den vinst som kan uppkomma i rörelsen, främja sparsamhet genom att driva bankverksamhet i enlighet med de bestämmelser som meddelas i denna lag och bankrörelselagen. En sparbanks rörelse ska avse främst ett visst verksamhetsområde."

Viktiga händelser

Nya regelverk

Under 2018 har banken anpassat sig till redovisningsstandarderna IFRS 9 Finansiella instrument som har ersatt IAS 39 Finansiella instrument. Den nya standarden innebär nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande nedskrivningsmodell och förenklade förutsättningar för säkringsredovisning. Regelverket innebär en negativ

engångseffekt på bankens egna kapital om 9 141 tkr per 2018-01-01.

Viktiga händelser

I februari 2018 informerade Dalslands Sparbank kunder och allmänhet i verksamhetsområdet om att banken kommer att stänga sina kontor i Bäckefors och Högsäter i juni 2018. Banken genomförde stängningen såsom planerat. I samband med nedläggningarna fanns diskussioner, reportage och insändare i lokalpressen med kritiska synpunkter till banken. Några kunder har också lämnat Dalslands Sparbank i samband med beslutet. Totalt stod de båda kontoren vid nedläggningen för c:a 7 % av bankens totala affärsvolym.

Viktiga händelser efter balansdagen

Dalslands Sparbank förvärvade 200 000 aktier i Swedbank AB i januari 2019. Förvärvet är betingat av det nära samarbete som Dalslands Sparbank och Swedbank har och utgör en del av den ”corner-position” som Sparbankerna i Sverige gemensamt äger i Swedbank.

Information om risker och osäkerhet

Sparbanken är i sin verksamhet utsatt för flera olika risker och osäkerhetsfaktorer. De viktigaste bland dessa är kopplade till sparbankens verksamhetsområde. Till följd av att banken verkar inom ett avgränsat område, är bankens ställning starkt påverkad av utvecklingen för området och för de branscher som är särskilt framträdande här. Bankens styrelse följer och beaktar sådana faktorer särskilt, bl.a. i samband med den riskhantering som företas kontinuerligt (se vidare not 3).

Hållbarhetsredovisning

Dalslands Sparbank arbetar med hållbar utveckling på flera olika plan. Den största påverkan banken kan göra för en mer hållbar utveckling är i dialog med bankens kunder. Av den anledningen har banken sedan flera år en hållbarhetsanalys som ett obligatoriskt moment i samtliga underlag för kreditbeslut avseende företagskrediter. Hållbarhetsanalysen används både som diskussionsunderlag vid kunddiskussioner och som en del av bankens beslut om att bevilja kredit.

Under året har banken även initierat ytterligare hållbarhetsaspekter inom sparande. Startskottet var att bankens Vd, Magnus Olsson, representerade sparbankerna under Almedalsveckan på Swedbank Roburs paneldebatt om hållbart sparande. Därefter har bankens kundträffar om sparande innefattat ett hållbarhetsperspektiv. Banken kommer att fortsätta arbeta för ett ökat hållbarhetsperspektiv inom sparaområdet.

Inom betalaområdet drivs omställningen till ett mer hållbart samhälle till stor del av teknikutvecklingen. Digitala betalningar ger mindre påverkan än sedlar och mynt med tillhörande transporter. Dalslands Sparbank har, i samarbete med andra banker, lanserat ett flertal tjänster som minskar påverkan på omvärlden.

I det interna arbetet arbetar banken också för ett mer hållbart samhälle. Genom allt ifrån sopsortering till inköp av material så försöker banken minimera påverkan på miljö. Även den interna hållbarheten i form av arbetsmiljö är ett område som banken arbetar med, nu senast genom lansering av ett nytt system för interna personalmätningar med hjälp av elektroniskt gränssnitt som möjliggör riktade anonyma undersök-

ningar. Det nya systemet kommer att stödja bankens arbete för att kontinuerligt förbättra arbetsmiljö och arbetsvillkor.

Användning av finansiella instrument

Dalslands Sparbank använder finansiella instrument i huvudsak för att placera bankens överlikviditet. Banken investerar huvudsakligen i räntebärande värdepapper och då huvudsakligen i instrument med mycket god kreditvärdighet. Banken har även emitterat finansiella instrument i form av förlagslån för att öka bankens kapitalbas. Detta gjordes i samband med att banken förvärvade tre kontor av Swedbank år 2009.

Information om icke-finansiella resultatindikatorer

Sparbanken strävar efter att i alla avseenden uppfattas som en pålitlig och etiskt framsynt aktör, som bidrar till att upprätthålla och förstärka allmänhetens och andra intressenters förtroende för den finansiella sektorn i allmänhet och för Dalslands Sparbank i synnerhet. Detta innebär att bankens styrelse i de policys som utfärdats för verksamheten givit tydliga regler med avseende på bl.a. diskriminering, arbetsmiljö, jämställdhet och agerande mot kunder och andra intressenter. Sparbankens styrelse utvärderar kontinuerligt banken, bl.a. genom den interna rutinen för klagomål och genom periodiska anonyma utvärderingar av sparbanken som arbetsgivare bland personal.

För att säkerställa att banken upprätthåller och förstärker sitt goda anseende så görs kontinuerliga kompetenshöjande åtgärder bland personal och styrelse. Banken samarbetar främst med Swedsec, till vilket banken är anslutet och med Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet där banken tillsammans med andra sparbanker är partners. Vidare beaktar banken alltid miljö- och hållbarhetsfrågor, t.ex. genom att frågan alltid beaktas i samband med kreditgivning till företag.

Förväntad framtida utveckling

Affärsvolymen i Sparbanken har ökat under 2018 (exkl PPM), vilket visar på kundernas starka förtroende för Sparbanken som finansiell aktör. Volymerna bedöms fortsätta öka under 2019 till följd av det starka varumärke och den kompetenta personal som Sparbanken har.

Marginalerna mellan in- och utlåning föll knappt under året 2018. Sparbanken bedömer att marginalerna kommer att vara relativt stabila från den nivå där marginalen befinner sig vid ingången av 2019. Sammantaget beräknas volymökningen i kombination med en bibehållen marginal innebära att intäkterna från kund år 2019 kommer att vara något högre än intäkterna från kund år 2018. Avkastningen på bankens överlikviditet bedöms förbättras påtagligt, förändringen av reporäntan i februari gynnar Dalslands Sparbank. Banken bedömer att provisionsintäkterna kommer att bestå under 2019, delvis till följd av ökade volymer.

Kostnaderna i banken beräknas vara relativt oförändrade.

De indikationer på kvaliteten i bankens kreditportfölj som styrelsen har tyder inte på några större kreditförluster under 2019, främst eftersom Sparbanken har betryggande säkerheter för den övervägande delen av utlåningen. Det finns dock tecken på en mattning i konjunkturen som kan leda till försämringar i företagens kassaflöden. Det kan därför inte uteslutas att Sparbanken drabbas av ett mindre antal förluster under år 2019.

Sammanfattningsvis förväntar sig banken, mot bakgrund av ovanstående, ett positivt resultat för det kommande året som är 15 % högre än utfallet för år 2018.

Fem år i sammandrag	2018	2017	2016	2015	2014
Nyckeltal					
Volym					
Affärsvolym ultimo, mkr (Av sparbanken förvaltade och förmedlade kundvolymen)	14 857	15 127	14 012	13 156	12 274
förändring under året, %	-1,8	8,0	6,5	7,2	5,6
Kapital					
Soliditet					
Justerat eget kapital i % av balansomslutningen	8,38	8,57	8,90	8,52	8,82
Summa riskvägt exponeringsbelopp	2 644 573	2 633 722	2 714 308	2 755 328	2 758 045
Kärnprimärkapitalrelation					
Kärnprimärkapital i % av riskeexponeringsbelopp	18,77	18,28	16,76	15,07	13,99
Total kapitalrelation					
Totalt kapital i % av riskeexponeringsbelopp	18,77	18,62	17,43	16,05	15,29
Resultat					
Placeringsmarginal					
Räntenetto i % av MO	1,1	1,3	1,4	1,6	1,9
Rörelseintäkter/affärsvolym					
Räntenetto + rörelseintäkter i % av genomsnittlig affärsvolym	0,8	0,8	0,9	0,9	1,1
Rörelseresultat/affärsvolym					
Rörelseresultat i % av genomsnittlig affärsvolym	0,2	0,2	0,4	0,3	0,4
Avkastning på totala tillgångar					
Årets nettoresultat i % av genomsnittlig balansomslutning	0,5	0,5	0,7	0,6	1,0
Räntabilitet på eget kapital					
Rörelseresultat efter schablonskatt i % av genomsnittligt eget kapital	5,8	5,9	8,8	7,3	10,9
K/I-tal före kreditförluster					
Summa kostnader exkl kreditförluster och värdeförändringar på övertagen egendom i relation till räntenetto + rörelseintäkter	0,65	0,60	0,57	0,61	0,56
K/I-tal efter kreditförluster					
Summa kostnader inkl kreditförluster och värdeförändringar på övertagen egendom i relation till räntenetto + rörelseintäkter	0,69	0,71	0,60	0,67	0,61
Osäkra fordringar och kreditförluster					
Reserveringsgrad för osäkra fordringar					
Nedskrivning för sannolika förluster i % av osäkra fordringar brutto		24	37	52	34
Reserveringar stadie 3 i förhållande till bruttoexponering i stadie 3	56				
Andel osäkra fordringar					
Osäkra fordringar netto i % av total utlåning till allmänheten och kreditinstitut (exkl banker)		1,1	0,2	0,3	0,4
Exponeringar stadie 3 netto i % av total utlåning till allmänheten och kreditinstitut (exkl banker)	0,4				
Kreditförlustnivå					
Kreditförluster i % av ingående balans för utlåning till allmänheten, kreditinstitut (exkl banker) samt kreditgarantier	0,15	0,43	0,11	0,24	0,26
Övriga uppgifter					
Medelantal anställda	47	48	49	49	47
Antal kontor	4	6	6	6	6

Resultat- och balansräkning	2018	2017	2016	2015	2014
Resultaträkning					
Räntenetto	62 544	69 157	71 645	74 744	83 715
Provisioner, netto	51 985	51 955	45 839	39 830	35 334
Nettoresultat av finansiella transaktioner	1 570	1 568	4 858	660	16 085
Övriga intäkter	2 045	658	546	684	1 811
Summa intäkter	118 144	123 338	122 888	115 918	136 945
Allmänna administrationskostnader	-70 846	-68 135	-64 346	-64 972	-60 176
Övriga rörelsekostnader	-6 144	-5 896	-5 898	-6 239	-16 323
Kreditförluster	-4 795	-13 550	-3 295	-7 024	-7 637
Summa kostnader	-81 785	-87 581	-73 539	-78 235	-84 136
Rörelseresultat	36 359	35 757	49 349	37 683	52 809
Skatter	-9 593	-7 316	-11 693	-8 608	-8 868
Årets resultat	26 766	28 441	37 656	29 075	43 941

Balansräkning

Kassa	4 332	4 057	6 779	5 918	5 760
Utlåning till kreditinstitut	387 686	394 349	377 575	681 716	370 506
Utlåning till allmänheten	3 331 080	3 273 611	3 174 065	3 068 711	2 883 595
Räntebärande värdepapper	701 444	1 111 845	1 264 148	1 073 467	1 147 274
Aktier och andelar	6 240	7 030	6 841	12 391	12 715
Materiella tillgångar	21 880	22 422	21 090	21 781	22 983
Övriga tillgångar	1 493 064	824 863	272 222	18 976	19 711
Summa tillgångar	5 945 726	5 638 177	5 122 720	4 882 960	4 462 544
Skulder till kreditinstitut	1 713	7	4	3	4
Inlåning från allmänheten	5 381 746	5 092 897	4 603 229	4 398 842	3 994 963
Övriga skulder	17 233	15 455	17 816	21 894	26 695
Efterställda skulder	45 000	45 000	45 000	45 000	45 000
Avsättningar för pensioner m m	2 014	1 377	889	973	2 323
Summa skulder och avsättningar	5 447 706	5 154 736	4 666 938	4 466 712	4 068 985
Eget kapital	498 020	483 441	455 782	416 248	393 559
Summa skulder, avsättningar och eget kapital	5 945 726	5 638 177	5 122 720	4 882 960	4 462 544

Förslag till disposition beträffande bankens vinst

Årets resultat enligt balansräkningen utgör, kr	26 766
Balanserat resultat (övergångseffekt IFRS9), tkr	-9 130
	<u>17 636</u>

Styrelsen föreslår att detta belopp disponeras enligt följande:

Anslag till allmännyttiga ändamål	800
Överföring till reservfond	16 836

Gällande regelverk för kapitaltäckning och stora exponeringar innebär att sparbanken vid varje tidpunkt skall ha en kapitalbas som motsvarar minst summan av kapitalkraven för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker och dessutom beräknat kapitalkrav för ytterligare identifierade risker i verksamheten i enlighet med sparbankens interna kapitalutvärderingspolicy. Sparbankens kärnprimärkapitalrelation efter föreslagen vinstdisposition uppgår till 18,77% (18,28%). Kapitalbasen uppgår efter föreslagen vinstdisposition till 496 512 tkr (490 526 tkr) och slutligt minikapitalkrav 211 566 tkr (210 698 tkr). Specifikation av posterna framgår av not 38 Kapitaltäckning.

Sparbankens ekonomiska ställning ger inte upphov till annan bedömning än att Sparbanken kan förväntas fullgöra sina förpliktelser på såväl kort som lång sikt.

Styrelsens bedömning är att sparbankens egna kapital såsom det redovisas i årsredovisningen är tillräckligt stort i förhållande till verksamhetens omfattning och risk. Not 29 Eget kapital.

Vad beträffar sparbankens resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande finansiella rapporter med tillhörande bokslutskommentarer.

Resultaträkning

1 januari - 31 december

Tkr	Not	2018	2017
Ränteintäkter		77 085	83 151
Varav intäkter beräknade med effektivräntemetoden		2 614	4 249
Räntekostnader		-14 541	-13 994
Räntenetto	4	62 544	69 157
Erhållna utdelningar	5	60	79
Provisionsintäkter	6	59 688	59 601
Provisionskostnader	7	-7 703	-7 646
Nettoreultat av finansiella transaktioner	8	1 570	1 568
Övriga rörelseintäkter	9	1 985	579
Summa rörelseintäkter		118 144	123 338
Allmänna administrationskostnader	10	-70 846	-68 135
Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar		-1 453	-1 446
Övriga rörelsekostnader	11	-4 691	-4 450
Summa kostnader före kreditförluster		-76 990	-74 031
Resultat före kreditförluster		41 154	49 307
Kreditförluster, netto	12	-4 795	-13 550
Rörelseresultat		36 359	35 757
Skatt	13	-9 593	-7 316
Årets resultat		26 766	28 441

Rapport över resultat och övrigt totalresultat

1 januari - 31 december

Tkr	2018	2017
Årets resultat	26 766	28 441
Övrigt totalresultat		
Poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat		
Förändringar i verkligt värde på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	-3 633	29
Förändringar i förlustreserv på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat överfört till periodens resultat	-61	
Skatt hänförlig till poster som kan komma att omföras till periodens resultat	812	-11
	-2 882	18
Poster som inte kan omföras till årets resultat		
Förändringar i verkligt värde på egetkapitalinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	-	
Skatt hänförlig till poster som inte kommer att omföras till periodens resultat	-	-
Årets övrigt totalresultat	-2 882	18
Årets totalresultat	23 884	28 459

Balansräkning

<i>Tkr</i>	Not	2018-12-31	2017-12-31
Tillgångar			
Kassa		4 332	4 057
Belåningsbara statsskuldförbindelser	14	277 925	624 440
Utlåning till kreditinstitut	15	387 686	394 349
Utlåning till allmänheten	16	3 331 080	3 273 611
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	17	423 519	487 405
Aktier och andelar	18	6 240	7 030
Materiella anläggningstillgångar	19		
- Inventarier		2 424	2 465
- Byggnader och mark		19 456	19 957
Aktuell skattefordran	13	7 270	–
Övriga tillgångar	20	1 464 580	804 516
Uppskjuten skattefordran	13	359	303
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21	20 855	20 044
Summa tillgångar		5 945 726	5 638 177
<hr/>			
<i>Tkr</i>	Not	2018-12-31	2017-12-31
Skulder, avsättningar och eget kapital			
Skulder till kreditinstitut	22	1 713	7
Inlåning från allmänheten	23	5 381 746	5 092 897
Övriga skulder	24	6 597	5 055
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	25	10 636	10 400
Avsättningar			
- Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	26	1 745	1 377
- Övriga Avsättningar	27	269	–
Efterställda skulder	28	45 000	45 000
Summa skulder och avsättningar		5 447 706	5 154 736
Eget kapital	29		
Reservfond		478 463	450 822
Balanserat resultat		-9 130	–
Fond för verkligt värde		1 921	4 178
Årets resultat		26 766	28 441
Summa eget kapital		498 020	483 441
Summa skulder, avsättningar och eget kapital		5 945 726	5 638 177

Rapport över förändringar i eget kapital

<i>Tkr</i>	Reservfond	Verkligt värde reserv	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2017-01-01	413 967	4 160	–	37 656	455 783
Årets totalresultat				28 441	28 441
Årets resultat					18
Årets övrigt totalresultat		18			
Årets totalresultat	–	18	–	28 441	28 459
Vinstdisposition	36 856			-36 856	–
Anslag till allmännyttiga ändamål				-800	-800
Utgående eget kapital 2017-12-31	450 823	4 178	–	28 441	483 442

<i>Tkr</i>	Reservfond	Verkligt värde reserv	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2018-01-01	450 823	4 178	–	28 441	483 442
Justering för retroaktiv tillämpning IFRS 9		636	-9 141		-8 505
Justerat eget kapital 2018-01-01	450 823	4 814	-9 141	28 441	474 937
Årets totalresultat				26 766	26 766
Årets resultat					-2 882
Årets övrigt totalresultat		-2 893	11		
Årets totalresultat	–	-2 893	11	26 766	23 884
Vinstdisposition	27 640			-27 640	–
Anslag till allmännyttiga ändamål				-800	-800
Utgående eget kapital 2018-12-31	478 463	1 921	-9 130	26 767	498 021

Reservfond

Syftet med reservfond har varit att spara en del av nettovinsten, som inte går åt för täckning av balanserad förlust.

Fond för verkligt värde

Fond för verkligt värde inkluderar den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas fram till dess tillgången bokas bort från balansräkningen.

Kassaflödesanalys

1 januari - 31 december

<i>Tkr</i>	Not	2018	2017
	35		
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat (+)		36 359	35 757
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet			
Förändring av upplupet anskaffningsvärde under perioden, netto (+/-)		1 525	-120
Orealiserad del av nettoresultat av finansiella transaktioner (+)		224	341
Avkrivningar (+)		1 453	1 446
Kreditförluster (+)		2 431	13 550
Övriga poster som inte ingår i kassaflödet (+/-)		-592	634
Betalda skatter		-13 492	-7 424
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		27 908	44 184
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Ökning av utlåning till allmänheten (-)		-71 564	-113 096
Minskning av värdepapper (+/-)		404 957	151 962
Ökning av inlåning från allmänheten (+)		288 849	489 668
Ökning av skulder till kreditinstitut (+)		1 706	3
Förändring av övriga tillgångar (+/-)		-660 140	-552 534
Förändring av övriga skulder (+/-)		1 778	-2 361
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-6 506	17 826
Investeringsverksamheten			
Avyttring/inlösen av aktier och andelar (+)		1 019	24
Investering i finansiella tillgångar (-)			-235
Avyttring av materiella tillgångar (+)		216	285
Förvärv av materiella tillgångar (-)		-1 117	-3 048
Kassaflöde från investeringsverksamheten		118	-2 974
Finansieringsverksamheten			
Avsättning till allmännyttiga ändamål (-)			-800
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-	-800
Årets kassaflöde		-6 388	14 052
Likvida medel vid årets början		398 406	384 354
Likvida medel vid årets slut		392 018	398 406

<i>Tkr</i>	2018	2017
<i>Följande delkomponenter ingår i likvida medel</i>		
Kassa och tillgodohavanden i centralbanker	4 332	4 057
Utlåning till kreditinstitut	387 686	394 349
Summa enligt balansräkningen	392 018	398 406

Noter till de finansiella rapporterna

Not 1 Uppgifter om sparbanken

Årsredovisningen avges per 31 december 2018 och avser Dalslands Sparbank med säte i Mellerud. Adressen till huvudkontoret är Köpmantorget 1, Box 33, 464 21 Mellerud.

Not 2 Väsentliga redovisningsprinciper

(a) Överensstämmelse med normgivning och lag

Sparbankens årsredovisning är upprättad enligt lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25) samt Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer. Sparbankerna tillämpar därigenom s.k. lagbegränsad IFRS och med detta avses standarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFFS. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 21/03/19.

De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna, om inte annat framgår.

(b) Värderingsgrunder vid upprättande av bankens finansiella rapporter

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden. Finansiella tillgångar och skulder är redovisade till upplupet anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde (se not 34). Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av finansiella instrument klassificerade som finansiella tillgångar eller finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen eller som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat.

(c) Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Sparbankens funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste tusental.

(d) Ändrade redovisningsprinciper

(i) Ändrade redovisningsprinciper föranledda av nya eller ändrade IFRS

Nedan beskrivs vilka ändrade redovisningsprinciper som företaget tillämpar från och med 1 januari 2018. Övriga ändringar av IFRS med tillämpning från och med 1 januari 2018 har inte haft någon väsentlig effekt på företagets redovisning.

IFRS 9 Finansiella instrument

Banken tillämpar IFRS 9, utgiven av IASB juli 2014, från 1 januari 2018. Denna tillämpning har resulterat i förändringar i redovisningsprinciper och justeringar av belopp som tidigare har redovisats i de finansiella räkningarna. Denna standard ersätter IAS 39. Banken har inte tillämpat IFRS 9 i förtid under tidigare perioder.

Som tillåts i övergångsreglerna till IFRS 9 har banken valt att inte räkna om jämförelsesiffror. Justeringar av bokförda värden av finansiella tillgångar och skulder vid övergången till IFRS 9 har redovisat öppningsbalansen i balanserade vinstmedel för perioden. Banken har valt att fortsätta tillämpa säkringsredovisningsreglerna i IAS 39 vid tillämpning av IFRS 9.

Följdändringar i IFRS 7 gällande notupplysningar har endast tillämpats för innevarande räkenskapsår medan jämförelsesiffror för tidigare perioder endast är en upprepning av tidigare års upplysningar.

Tillämpningen av IFRS 9 har resulterat i förändringar i våra redovisningsprinciper för redovisning, klassificering och värdering av finansiella tillgångar och skulder och förlustreservering av finansiella tillgångar. IFRS 9 har också haft ett betydande påverkan på andra standarder som behandlar finansiella instrument som t.ex. IFRS 7 "Finansiella instrument: Upplysningar".

Under avsnittet *kvantitativa övergångseffekter från tillämpning av IFRS 9 nedan* redovisas upplysningar relaterat till påverkan från tillämpningen av IFRS 9 på bankens ingångsbalans 2018.

Klassificering och värdering

IFRS 9 innehåller tre principiella värderingskategorier för finansiella tillgångar: Värderade till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat och verkligt värde via resultatet. Klassificeringen av finansiella tillgångar enligt IFRS 9 är generellt baserat på företagets affärsmodell för förvaltningen av de finansiella tillgångarna och egenskaperna hos de avtalsenliga kassaflödena från den finansiella tillgången. De nya kategorierna av finansiella tillgångar i IFRS 9 ersätter de tidigare kategorierna i IAS 39. IFRS 9 behåller i stort de befintliga kraven i IAS 39 för klassificering och värdering av finansiella skulder. Införandet av IFRS 9 har inte haft någon effekt på Sparbankens redovisningsprinciper relaterade till finansiella skulder och derivatinstrument.

De nya kategorierna av finansiella tillgångar i IFRS 9 ersätter de tidigare kategorierna i IAS 39. IFRS 9 behåller i stort de befintliga kraven i IAS 39 för klassificering och värdering av finansiella skulder. Införandet av IFRS 9 har inte haft någon effekt på Sparbankens redovisningsprinciper relaterade till finansiella skulder och derivatinstrument.

Följande finansiella tillgångar värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat på grund av att de finansiella tillgångarna innehas enligt en affärsmodell vars mål kan uppnås både genom att samla in avtalsenliga kassaflöden och sälja tillgångarna samt att de avtalade villkoren för de tillgångarna ger vid bestämda tidpunkter upphov till kassaflöden som bara är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet;

- Belåningsbara statsskuldförbindelser mm
- Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Sparbanken har klassificerat sina långsiktiga strategiska investeringar i noterade och onoterade aktier (egetkapital-instrument) till att oåterkalleligt vara redovisade till verkligt värde via övrigt totalresultat. Denna värderingsprincip innebär liksom tidigare att orealiserade värdeförändringar redovisas i övrigt totalresultat, men skiljer sig åt från tidigare principer genom att;

- Realisationsresultat redovisas som en omföring mellan fond för verkligt värde till balanserat resultat, och inte som tidigare som en omklassificering från övrigt totalresultat till resultatet.
- Vissa aktier som tidigare redovisades till anskaffningsvärde på grund av att verkligt värde inte ansågs kunna fastställas på ett tillförlitligt sätt nu värderas till verkligt värde.
- Nedskrivningar inte längre redovisas.

Omklassificeringar i balansräkning 2018-01-01 vid övergången till IFRS 9

<i>Tkr</i>	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Finansiella tillgångar till upplupet anskaffningsvärde	Summa	
	Initialt identifierade				
	Tvingande till verkligt värde				
Finansiella tillgångar värderingsprincip					
Belåningsbara statsskuldförbindelser					
Utgående balans 31 december 2017	0	0	624 440	0	624 440
Omklassificering och/eller omvärdering			0		0
Ingående balans 1 januari 2018	0	0	624 440	0	624 440
Obligationer och andra räntebärande värdepapper					
Utgående balans 31 december 2017	15 285	0	472 120	0	487 405
Omklassificering och/eller omvärdering			0		0
Ingående balans 1 januari 2018	15 285	0	472 120	0	487 405
Aktier och andelar					
Utgående balans 31 december 2017	3 225	0	198	3 607	7 030
Omklassificering och/eller omvärdering			3 837	-3 607	230
Ingående balans 1 januari 2018	3 225	0	4 035	0	7 260

Övriga finansiella tillgångar har samma redovisningsprincip 2017 som 2018 varför ingen övergångseffekt uppstått.

Samtliga derivat värderas initialt och löpande till verkligt värde i balansräkningen. Om säkringsredovisning inte tillämpas redovisas värdeförändringarna över resultaträkningen och derivaten kategoriseras på grund av reglerna i IFRS som värderade till verkligt värde via resultaträkningen, även i de fall som de ekonomiskt säkrar risk men där säkringsredovisning inte tillämpas. Om säkringsredovisning tillämpas redovisas värdeförändringarna på derivatet och den säkrade posten på sätt som beskrivs nedan under i avsnittet Derivat och säkringsredovisning.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av tre undergrupper: dels finansiella tillgångar som utgör innehav för handelsändamål, dels andra finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori (enligt den s.k. Fair Value Option) samt slutligen finansiella tillgångar som inte uppfyller kassaflödeskriterierna enligt IFRS 9.4.1.2.b. Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. I den första undergruppen ingår derivat med positivt verkligt värde med undantag för derivat som är ett identifierat och effektivt säkringsinstrument. För finansiella instrument som innehas för handelsändamål redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i resultatposten Nettoresultat av finansiella transaktioner.

Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde

Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde är skuldinstrument som förvaltas med målet att realisera instrumentens kassaflöden genom att erhålla avtalsenliga kassaflöden som endast utgörs av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet. Försäljningar kan undantagsvis förekomma t.ex. till följd av störningar på kapital- och penningmarknad eller i nära anslutning till instrumentets förfallotidpunkt. Ett krav för att en finansiell tillgång ska kunna redovisas till upplupet anskaffningsvärde är att de avtalsenliga kassaflödena enbart utgörs av återbetalning på utestående fordran och ränta på utestående fordran.

Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Tillgångar i denna värderingskategori är föremål för reservering för förväntade kreditförluster.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat

I kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat redovisas skuldinstrument vars mål är att realisera kassaflöden både genom att erhålla avtalsenliga kassaflöden och genom att sälja instrumenten. Ett krav för att en finansiell tillgång ska kunna redovisas i denna kategori är att de avtalsenliga kassaflödena enbart utgörs av återbetalning på utestående fordran och ränta på utestående fordran.

Orealiserade vinster och förluster redovisas som en förändring i verkligt värde reserven i eget kapital. I samband med avbokning av tillgången omklassificeras reserven till resultaträkningen (skuldinstrument) eller som en omföring inom eget kapital (eget kapitalinstrument).

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper, dels finansiella skulder som utgör innehav för handelsändamål (se ovan), dels finansiella skulder som vid första redovisningstillfället identifierats som tillhörig till denna kategori (Fair Value Option). I den förstnämnda delkategorin ingår sparbankens derivat med negativt verkligt värde med undantag för derivat som är ett identifierat och effektivt säkringsinstrument. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen med undantag av värdeförändringar som beror på förändringar i egen kreditrisk för finansiella skulder värderade enligt den s.k. "fair value option" vilken värdeförändring skall redovisas i övrigt totalresultat.

Andra finansiella skulder

Upplåning, inlåning samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Till vilken kategori företagets finansiella tillgångar och skulder hänförs framgår av not Finansiella tillgångar och skulder.

Nedskrivningar

De nya redovisningsprinciperna innebär att även *förväntade* kreditförluster redovisas, istället för som tidigare då bara inträffade kreditförluster i osäkra lån redovisades. De nya redovisningsprinciperna innebär att förlustreserveringar inte bara görs för utlåning till allmänheten utan på alla poster i balansräkningen som redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Vidare redovisas även förlustreserveringar på räntebärande värdepapper som redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat (se under avsnittet Klassificering och värdering nedan) samt på off-balance exponeringarna lämnade låneåtagande (t.ex. outnyttjade checkräkningskrediter) och utställda finansiella garantier. Redan vid den initiala redovisningen redovisas en förlustreserv baserat på vad som statistiskt kan förväntas för de kommande 12 månaderna (steg 1). För det fall det uppstår en betydande ökning av kreditrisk, beräknas istället förlustreserven för hela den återstående förväntade löptiden (steg 2 eller om exponeringen betraktas som kreditförsämrad – steg 3). För en närmare beskrivning av de nya principerna se avsnitt Kreditförluster och nedskrivningar på finansiella instrument längre nedan.

Effekter på resultaträkningen

För intäkter som är beräknade med effektivräntemetoden presenterar Sparbanken dessa från 1 januari 2018 som en varav rad till resultatposten ränteutgifter. Detta är ändringar i IAS 1. Utformning av finansiella rapporter som följer av IFRS 9.

Upplysningar

IFRS 9 har medfört följändringar i upplysningskraven i IFRS 7 Finansiella instrument som gäller upplysningar som ska lämnas i årsredovisningen. Ändringarna kommer att medföra att ett antal av tidigare upplysningar inte längre behöver lämnas samt att ett antal nya upplysningar om främst förväntade kreditförluster behöver lämnas.

Kvantitativa övergångseffekter från tillämning av IFRS 9

Övergången till IFRS 9 har genomförts i öppningsbalansen till räkenskapsåret 2018. Jämförelsetal har inte räknats om. Kvantitativ påverkan av de nya redovisningsprinciperna vid övergången framgår av följande tabeller.

Omräkning av balansräkning 2018-01-01 vid övergång från IAS 39 till IFRS 9

TSEK	IAS 39 redovisat värde 31 december 2017	Omvärdering		IFRS 9 redovisat värde 1 januari 2018
		Klassificering	Förväntade kreditförluster	
Tillgångar				
Finansiella tillgångar				
Kassa	4 057			4 057
Belåningsbara statsskuldförbindelser	624 440			624 440
Utlåning till kreditinstitut	394 349			394 349
Utlåning till allmänheten	3 273 611		-11 729	3 261 882
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	487 405			487 405
Aktier och andelar	7 030	230		7 260
Derivat				0
Upplupna intäkter	16 790		735	17 525
Övriga finansiella tillgångar	804 819		2 463	807 282
Icke-finansiella tillgångar	25 676			25 676
Totala tillgångar	5 638 177	230	-8 531	5 629 876
Skulder				
Avsättningar	1 377		204	1 581
Övriga skulder	5 153 359			5 153 359
Totala skulder	5 154 736	0	204	5 154 940
Eget Kapital	483 441	230	-8 735	474 936
Skulder och eget Kapital	5 638 177	230	-8 531	5 629 876

Avstämning förlustreserv IAS 39/IAS 37 mot förlustreserv enligt IFRS 9 vid övergången till IFRS 9

TSEK	Förlustreserv IAS 39/IAS 37 per 31 december 2017	Omvärdering		Förlustreserv enligt IFRS 9 per 1 januari 2018
		Omvärdering	Omklassificering	
Förlustreserv för:				
Låne- och kundfordringar samt värdepapper som hålls till förfall enligt IAS 39 vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde enligt IFRS 9	11 214		11 729	22 943
Värdepapper som kan säljas enligt IAS 39 vilka värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat enligt IFRS 9			521	521
Värdepapper som innehas för handelsändamål (verkligt värde) enligt IAS 39 vilka omklassificerats till verkligt värde via övrigt totalresultat enligt IFRS 9			204	204
Låneåtaganden och finansiella garantiavtal				
Totalt	11 214	0	12 454	23 668

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder

Sparbanken tillämpar IFRS 15 för första gången från och med 1 januari 2018. IFRS 15 är en heltäckande standard för att bestämma hur stora intäkter som ska redovisas och när dessa intäkter ska redovisas. Den ersätter IAS 18 Intäkter, IAS 11 Entreprenadavtal och tillhörande tolkningar. Enligt IFRS 15 redovisas intäkten när kunden får kontroll över varorna eller tjänsterna. Att bestämma tidpunkten för överföring av kontroll, dvs. vid en viss tidpunkt eller över tid, kräver bedömningar. Standarden introducerar en femstegsmodell för att fastställa tidpunkten för redovisning av intäkter. IFRS 15 påverkar inte redovisningen av intäkter från finansiella instrument, försäkrings- och leasingavtal.

Bankens tidigare tillämpade redovisningsprinciper har bedömts i allt väsentligt överensstämma med de principer som gäller enligt IFRS 15 varför ingen övergångseffekt har uppstått som påverkar bankens finansiella rapporter.

(e) Nya IFRS som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade IFRS träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nyheter eller ändringar som blir tillämpliga fr.o.m. kommande räkenskapsår och framåt planeras inte att tillämpas i förtid. Nedan beskrivs de förväntade effekterna på de finansiella rapporterna som tillämpningen av nedanstående nya eller ändrade IFRS väntas få på bankens finansiella rapporter. Utöver dessa bedöms inte de övriga nyheterna påverka bankens finansiella rapporter.

Banken upprättar de finansiella rapporterna enligt RFR2 vilket innebär att banken inte kommer att tillämpa IFRS 16 *Leasingavtal*.

Övriga nya och ändrade IFRS med framtida tillämpning förväntas inte komma att ha någon väsentlig effekt på företagets finansiella rapporter.

(f) Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta

Sparbankens funktionella valuta är svenska kronor. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till verkliga värden omräknas till den funktionella valutan till den kurs som råder vid tidpunkten för värdering till verkligt värde.

(g) Ränteintäkter och räntekostnader, samt utdelning

Ränteintäkter på fordringar och räntekostnader på skulder beräknas och redovisas med tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som gör att nuvärdet av alla uppskattade framtida in- och utbetalningar under den förväntade räntebindningstiden blir lika med det redovisade värdet av fordran eller skulden. Ränteintäkter och räntekostnader inkluderar i förekommande fall periodiserade belopp av erhållna avgifter som medräknas i effektivräntan, transaktionskostnader och eventuella rabatter, premier och andra skillnader mellan det ursprungliga värdet av fordran/skulden och det belopp som regleras vid förfall. Se vidare (h), (i) Provisioner och avgifter som inräknas i den effektiva räntan.

Ränteintäkter från finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde redovisas på en varav-rad.

För kreditförsämrade finansiella tillgångar redovisas ränteintäkter på basis av tillgångarnas nettoredovisade värde i stadie 3 och på bruttoredovisat värde (dvs. exklusive förlustreserv) för tillgångar i stadie 1-2. Detta innebär en ändring av redovisningsprincip och innebär att tidigare inte upptagna ränteintäkter på osäkra fordringar redovisas nu som tillgång i balansräkningen och påverkar eget kapital positivt.

Ränteintäkter och räntekostnader som presenteras i resultaträkningen består av:

- Räntor på finansiella tillgångar och skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden inklusive ränta på osäkra fordringar
- Räntor från finansiella tillgångar som klassificerats som tillgängliga för försäljning
- Räntor från finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde över resultaträkningen.
- Betald och upplupen ränta på derivat som är säkringsinstrument och säkringsredovisning tillämpas. För räntederivat som säkrar finansiella tillgångar redovisas betald och upplupen ränta som ränteintäkt och för räntederivat som säkrar finansiella skulder redovisas dessa som en del av räntekostnaderna. Orealiserade värdeförändringar på derivat redovisas i posten Nettoresultat av finansiella transaktioner (se nedan).

Utdelning från aktier och andelar redovisas i posten "Erhållna utdelningar" när rätten att erhålla betalning fastställts. Här ingår även utdelning från intresseföretag.

(h) Provisions- och avgiftsintäkter

En provisions- och avgiftsintäkt redovisas när (i) inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, (ii) det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen kommer att tillfalla företaget, (iii) färdigställandegraden på balansdagen kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och (iv) de utgifter som uppkommit och de utgifter som återstår för att slutföra tjänsteuppdraget kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Intäkterna värderas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäktsredovisning redovisas enligt metoden successiv vinstavräkning vilket innebär att intäkterna som redovisas baseras på uppdragets eller tjänstens färdigställandegrad på balansdagen.

Sparbankerna erhåller avgifter och provisioner för utförda tjänster som intäktsredovisas på tre olika sätt enligt nedan:

(i) Provisioner och avgifter som inräknas i den effektiva räntan

Provisioner och avgifter som är en integrerad del av effektivräntan, redovisas inte som provisionsintäkt utan som justering av effektivräntan på resultatraden ränteutgifter. Sådana avgifter utgörs främst av; uppläggningsavgifter för lån samt avgifter för tillhandahållande av kreditfacilitet eller annan typ av låneåtagande i det fall som det är sannolikt att kreditfaciliteten kommer att utnyttjas.

(ii) Provisioner och avgifter som är intjänade i takt med att tjänsterna löpande utförs

Till dessa avgifter hör främst avgifter för kreditfaciliteter eller annan typ av låneåtagande när det inte är sannolikt att faciliteten kommer att utnyttjas samt avgifter och provisioner för ställande av finansiell garanti. Dessa avgifter och provisioner periodiseras som intäkt över den period som tjänsten utförs. Till dessa avgifter hör också de ersättningar som sparbanken erhåller vid förmedling av lån till annan bank. Vid förmedling av lån till annan bank som också inbegriper ett ansvar för kreditförluster på de förmedlade lånen (dock maximerat till en viss andel av under året intjänad förmedlingsprovision) redovisas intäkten löpande netto efter avräkning för kreditförlust.

(iii) Provisioner och avgifter som är intjänade när en viss tjänst utförs

Till dessa avgifter och provisioner hör olika typer av provisioner för köp av värdepapper för kunds räkning, aviseringsavgifter, betal- och kreditkortsavgifter i de fall som tjänsten utförs över en period som inte sträcker sig över ett kvartalsbokslut. Dessa provisioner och avgifter som i allmänhet är relaterad till en utförd transaktion redovisas omedelbart som intäkt.

(i) Provisionskostnader

Här redovisas kostnader för mottagna tjänster i den mån de inte är att betrakta som ränta, t ex kostnader för clearing och bankgiro, depåavgifter och avgifter till UC. Transaktionskostnader som beaktas vid beräkning av den effektiva räntan redovisas ej här.

(j) Nettoresultat av finansiella transaktioner

Posten Nettoresultat av finansiella transaktioner innehåller de realiserade och orealiserade värdeförändringar som uppstått med anledning av finansiella transaktioner. Nettoresultat av finansiella transaktioner består av:

- Realiserade och orealiserade förändringar i verkligt värde på de tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde via resultatet.
- Realiserade och orealiserade förändringar i verkligt värde på de tillgångar och skulder som redovisas enligt fair value option (verkligt värde).
- Realisationsresultat från avyttring av finansiella tillgångar och skulder (inklusive ränteskillnadsersättning som erhållits vid kunders lösen av lån i förtid)
- Realisationsresultat från sällsynta fall vid försäljning innan förfall av tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde
- Realisationsresultat från finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat.
- Förlustreserv på finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat och är skuldinstrument.
- Återföring av förlustreserv på finansiella tillgångar som kan säljas som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat och är skuldinstrument.
- Realiserade och orealiserade värdeförändringar på derivatinstrument som är ekonomiska säkringsinstrument.
- Orealiserade förändringar i verkligt värde på derivat där säkringsredovisning till verkligt värde tillämpas.
- Orealiserade förändringar i verkligt värde på säkrad post med avseende på säkrad risk i säkring av verkligt värde
- Ineffektiv del av säkringsinstrument i kassaflödessäkring (utöver den del av värdeförändringen som har redovisats som ränta).
- Valutakursförändringar

(k) Allmänna administrationskostnader

Allmänna administrationskostnader omfattar personalkostnader, inklusive löner och arvoden, pensionskostnader, arbetsgivaravgifter och andra sociala avgifter. Här redovisas också lokalkostnader, utbildnings-, IT, telekommunikations-, rese- och representationskostnader samt kassadifferenser.

(l) Bokslutsdispositioner

Bokslutsdispositioner omfattar avsättningar till och upplösningar av obeskattade reserver.

(m) Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisats i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder.

Följande temporära skillnader beaktas inte; för temporär skillnad som uppkommit vid första redovisningen av goodwill, första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktig resultat. Vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid.

Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Under Skatt på årets resultat redovisas aktuell skatt, uppskjuten skatt och skatt avseende tidigare år.

(n) Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan lånefordringar, aktier och andra egetkapitalinstrument, obligationsfordringar och räntebärande värdepapper samt derivat. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder, utgivna skuld- och egetkapitalinstrument, låneskulder samt derivat. Utöver nedan upplysningar om finansiella instrument återfinns majoriteten av bankens redovisningsprinciper gällande finansiella instrument under avsnittet "Ändrade redovisningsprinciper föranledda av nya eller ändrade IFRS".

Initial redovisning och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när företaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. En fordran tas upp när bolaget presterat och en avtalsenlig skyldighet föreligger för motparten att betala, även om faktura ännu inte har skickats.

Lånefordringar, inlåning och emitterade värdepapper samt efterställda skulder redovisas i balansräkningen på likviddagen. Lånelöften redovisas inte i balansräkningen förutom eventuell reserv för förväntade kreditförluster.

Ett avistaköp eller en avistaförsäljning av finansiella tillgångar redovisas och tas bort från rapporten över finansiell ställning på affärsdagen.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena från den finansiella tillgången upphör eller vid en överföring av den finansiella tillgången och företaget i samband med detta överför i allt väsentligt samtliga de risker och fördelar som är förknippade med ägande av den finansiella tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld. Ett byte mellan bolaget och en befintlig långivare eller mellan bolaget och en befintlig låntagare av skuldinstrument med villkor som i allt väsentligt är olika redovisas som en utsläckning av den gamla finansiella skulden respektive tillgången och redovisning av ett nytt finansiellt instrument.

En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkningen endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

Återköpstransaktioner

Vid äkta återköpstransaktion redovisas tillgången fortsatt i den säljande partens balansräkning och erhållen likvid redovisas som in- eller upplåning. Det sålda värdepapperet redovisas som ställd säkerhet. I det fall företaget överfört en finansiell tillgång genom en äkta återköpstransaktion presenteras det sålda värdepappret på separat rad i balansräkningen såsom Pantsatta finansiella instrument. Hos den köpande parten redovisas erlagd likvid som en lånefordran på den säljande parten. Skillnaden mellan likvid för avistaledet och terminsledet periodiseras över löptiden som ränta.

Värdepapperslån

Värdepapper som lånas ut presenteras på separat rad i balansräkningen såsom Pantsatta finansiella instrument. Inlånade värdepapper tas inte upp som tillgång. I fallen när inlånade värdepapper avyttras (blankning) skuldförs ett belopp motsvarande värdepapperens verkliga värde.

Finansiella garantier

Sparbankens garantiavtal innebär att sparbanken har ett åtagande att ersätta innehavaren när innehavaren gör en förlust på grund av att specifik gäldenär inte fullgjort sina betalningar vid förfall till innehavaren i enlighet med ursprungliga eller ändrade avtalsvillkor.

Tillämpade redovisningsprinciper från 1 januari 2018

Finansiella garantiavtal redovisas initialt till verkligt värde, dvs i normalfallet det belopp som utställaren erhållit i ersättning för den utställda garantin. Vid den efterföljande värderingen redovisas skulden för den finansiella garantin till det högre av de belopp som redovisas enligt IFRS 9 med hänsyn tagen till IFRS 9.5.5 om förlustreserv och det belopp som ursprungligen redovisades efter avdrag, i tillämpliga fall, för ackumulerade periodiseringar, som redovisats i enlighet med IFRS 15, Intäkter från avtal med kunder. Utställda finansiella garantiavtal omfattas också av principerna om nedskrivningar (se avsnittet *Kreditförluster och nedskrivningar på finansiella instrument* nedan).

Tillämpade redovisningsprinciper före 1 januari 2018

Finansiella garantiavtal redovisas initialt till verkligt värde, dvs. i normalfallet det belopp som utställaren erhållit i ersättning för den utställda garantin. Vid den efterföljande värderingen redovisas skulden för den finansiella garantin till det högre av de belopp som redovisas enligt IAS 37, Avsättningar, eventalförpliktelser och eventualtillgångar och det belopp som ursprungligen redovisades efter avdrag, i tillämpliga fall, för ackumulerade periodiseringar, som redovisats i enlighet med IAS 18, Intäkter.

Låneåtagande

Tillämpade redovisningsprinciper från 1 januari 2018

Med låneåtagande avses i detta sammanhang dels (i) en ensidig utfästelse från sparbanken att ge ut ett lån med på förhand bestämda villkor (t.ex. ränta) där låntagaren kan välja om han/hon vill ha lånet eller inte och dels (ii) ett avtal där både sparbanken och låntagaren är bundna vid avtalsvillkoren i ett låneavtal som börjar löpa vid en tidpunkt i framtiden. För av sparbanken lämnade lånelöften gäller att (a) att det inte kan reglernas netto, (b) sparbanken har inte som praxis att sälja lånen när de lämnats enligt lånelöften och (c) låneräntan är inte lägre än marknadsräntan då lånelöftet lämnas. I det fall som lånelöftet lämnas till en låntagare där ett nedskrivningsbehov identifieras redan innan lånet betalats ut eller där utlåningsräntan inte täcker långivarens upplåningskostnader redovisar sparbanken en avsättning beräknad som det diskonterade värdet av framtida förväntade betalningar om detta belopp är större än det periodiserade värdet av eventuellt mottagna avgifter för det lämnade låneåtagandet. Utställda låneåtaganden omfattas också av principerna om nedskrivningar. Sparbanken redovisar från och med 1 januari nedskrivningar för förväntade kreditförluster på låneåtagande (se avsnittet *Kreditförluster och nedskrivningar av finansiella instrument* nedan).

Tillämpade redovisningsprinciper före 1 januari 2018

Med lånelöfte avses i detta sammanhang dels (i) en ensidig utfästelse från sparbanken att ge ut ett lån med på förhand bestämda villkor (t.ex. ränta) där låntagaren kan välja om han/hon vill ha lånet eller inte och dels (ii) ett avtal där både sparbanken och låntagaren är bundna vid avtalsvillkoren i ett låneavtal som börjar löpa vid en tidpunkt i framtiden. För av sparbanken lämnade lånelöften gäller att (a) att det inte kan reglernas netto, (b) sparbanken har inte som praxis att sälja lånen när de lämnats enligt lånelöften och (c) låneräntan är inte lägre än marknadsräntan då lånelöftet lämnas. I det fall som lånelöftet lämnas till en låntagare där ett nedskrivningsbehov identifieras redan innan lånet betalats ut eller där utlåningsräntan inte täcker långivarens upplåningskostnader redovisar sparbanken en avsättning beräknad som det diskonterade värdet av framtida förväntade betalningar om detta belopp är större än det periodiserade värdet av eventuellt mottagna avgifter för det lämnade lånelöftet.

Derivat och säkringsredovisning

Sparbanken har valt att fortsätta tillämpa säkringsredovisningsreglerna i IAS 39.

Derivat redovisas initialt till verkligt värde per datumet som kontraktet ingås. Efterföljande redovisning sker till verkligt värde via resultaträkningen. Derivat som har ett positivt värde redovisas som tillgångar och derivat som har negativt värde som skulder.

Sparbankens derivatinstrument har anskaffats för att säkra de risker för ränte- och valutakursexponeringar som sparbanken är utsatt för. För att uppfylla kraven på säkringsredovisning enligt IAS 39 krävs att det finns en entydig koppling till den säkrade posten. Vidare krävs att säkringen effektivt skyddar den säkrade posten, att säkringsdokumentation upprättats och att effektiviteten kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Säkringsredovisning får bara tillämpas om säkringsrelationen kan förväntas vara mycket effektiv och i efterhand ha haft en effektivitet som ligger inom spannet 80-125%.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

För ekonomisk säkring av fordran eller skuld mot valutakursrisk används valutaterminer. För skydd mot valutarisk tillämpas inte säkringsredovisning eftersom en ekonomisk säkring avspeglas i redovisningen genom att både den underliggande fordran eller skulden och säkringsinstrumentet redovisas till balansdagens terminskurser och valutakursförändringarna redovisas över resultaträkningen.

Klassificering och värdering

Finansiella tillgångar

Finansiella instrument redovisas initialt till instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader förutom för derivat och de instrument som tillhör kategorin finansiell tillgång som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, vilka redovisas till verkligt värde exklusive transaktionskostnader.

Samtliga derivat värderas initialt och löpande till verkligt värde i balansräkningen. Om säkringsredovisning inte tillämpas redovisas värdeförändringarna över resultaträkningen och derivaten kategoriseras som värderade till verkligt värde via resultaträkningen, även i de fall när de ekonomiskt säkrar risk men där säkringsredovisning inte tillämpas. Om säkringsredovisning tillämpas redovisas värdeförändringarna på derivatet och den säkrade posten på sätt som beskrivs nedan i avsnittet Derivat och säkringsredovisning.

Tillämpade redovisningsprinciper från 1 januari 2018

Sparbankens principer för klassificering och värdering av finansiella tillgångar baseras på en bedömning av både (i) företagets affärsmodell för förvaltningen av finansiella tillgångar, och (ii) egenskaperna hos de avtalsenliga kassaflödena från den finansiella tillgången.

Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde

Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde är skuldinstrument som förvaltas med målet att realisera instrumentens kassaflöden genom att erhålla avtalsenliga kassaflöden som endast utgörs av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet. Försäljningar kan undantagsvis förekomma t.ex. till följd av störningar på kapital- och penningmarknad eller i nära anslutning till instrumentets förfallotidpunkt. Ett krav för att en finansiell tillgång ska kunna redovisas till upplupet anskaffningsvärde är att de avtalsenliga kassaflödena enbart utgörs av återbetalning på utestående fordran och ränta på utestående fordran.

Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Tillgångar i denna värderingskategori är föremål för reservering för förväntade kreditförluster.

Följande finansiella tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde på grund av att tillgångarna innehas inom ramen för en affärsmodell vars mål är att inneha finansiella tillgångar i syfte att inkassera avtalsenliga kassaflöden samt att de avtalade villkoren för de tillgångarna ger vid bestämda tidpunkter upphov till kassaflöden som bara är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet;

- Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker
- Utlåning till kreditinstitut
- Utlåning till allmänheten

Följande finansiella tillgångar värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat på grund av att de finansiella tillgångarna innehas enligt en affärsmodell vars mål kan uppnås både genom att samla in avtalsenliga kassaflöden och sälja tillgångarna samt att de avtalade villkoren för de tillgångarna ger vid bestämda tidpunkter upphov till kassaflöden som bara är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet;

- Belåningsbara statsskuldförbindelser mm
- Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Om Sparbanken ändrar affärsmodell så kommer en omklassificering genomföras och redovisas. Sådana förändringar förväntas dock inträffa mycket sällan och fastställs av företagets verkställande ledning till följd av yttre eller inre förändringar. Dessa måste vara betydande för företagets verksamhet och påvisbara för externa parter.

Sparbanken har klassificerat sina långsiktiga strategiska investeringar i noterade och onoterade aktier (egetkapitalinstrument) till att oåterkalleligt vara redovisade till verkligt värde via övrigt totalresultat.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper: dels finansiella tillgångar som obligatoriskt måste värderas till verkligt värde via resultaträkningen och dels sådana finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori (enligt den s.k. Fair Value Option). Obligatorisk värdering till verkligt värde skall ske om de finansiella tillgångarna inte uppfyller kassaflödeskriterierna enligt IFRS 9.4.1.2.b. Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. För finansiella instrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i resultatposten Nettoresultat av finansiella transaktioner.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat

I kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat redovisas skuldinstrument vars mål är att realisera kassaflöden både genom att erhålla avtalsenliga kassaflöden och genom att sälja instrumenten. Ett krav för att en finansiell tillgång ska kunna redovisas i denna kategori är att de avtalsenliga kassaflödena enbart utgörs av återbetalning på utestående fordran och ränta på utestående fordran.

Orealiserade vinster och förluster redovisas som en förändring i verkligt värde reserven i eget kapital. I samband med avbokning av tillgången omklassificeras reserven till resultaträkningen (skuldinstrument) eller som en omföring inom eget kapital (egetkapitalinstrument).

Tillämpade redovisningsprinciper före 1 januari 2018, finansiella tillgångar

Jämförelsetalen avseende finansiella instrument från räkenskapsåret 2017 har redovisats enligt IAS 39 och är inte omräknade. Nedan följer beskrivning av redovisningsprinciper för klassificering och värdering av finansiella tillgångar enligt IAS 39.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper: dels finansiella tillgångar som utgör innehav för handelsändamål, dels andra finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori. Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. I den första undergruppen ingår derivat med positivt verkligt värde med undantag för derivat som är ett identifierat och effektivt säkringsinstrument. För finansiella instrument som innehas för handelsändamål redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i resultatposten Nettoresultat av finansiella transaktioner.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. I balansräkningen representeras dessa av balansposterna Utlåning till kreditinstitut, Utlåning till allmänheten samt Övriga tillgångar. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, dvs. efter avdrag för nedskrivningar av osäkra fordringar.

Värdepapper som inte är noterade på en aktiv marknad klassificeras som lånefordran i det fall som inte instrumentet aktivt klassificeras som en finansiell tillgång som kan säljas eller som en finansiell tillgång värderad till verkligt värde över resultaträkningen.

Investeringar som hålles till förfall

Investeringar som hålles till förfall är finansiella tillgångar som omfattar räntebärande värdepapper med fasta eller fastställbara betalningar och fastställd löptid som företaget har en uttrycklig avsikt och förmåga att inneha till förfall. Tillgångar i denna kategori värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Finansiella tillgångar som kan säljas

I kategorin finansiella tillgångar som kan säljas ingår finansiella tillgångar som inte klassificerats i någon annan kategori eller finansiella tillgångar som företaget initialt valt att klassificera i denna kategori. Innehav av aktier och andelar som inte redovisas som dotterföretag, intresseföretag eller joint ventures redovisas här. Tillgångar i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med periodens värdeförändringar redovisade i övrigt totalresultat och de ackumulerade värdeförändringarna i en särskild komponent av eget kapital, dock ej värdeförändringar som beror på nedskrivningar (se redovisningsprinciper) eller på valutakursdifferenser på monetära poster vilka redovisas i resultaträkningen. Vidare redovisas ränta på räntebärande instrument i enlighet med effektivräntemetoden i resultaträkningen likaså utdelning på aktier. För dessa instrument kommer eventuella transaktionskostnader ingå i anskaffningsvärdet vid redovisningen för första tillfället och därefter ingå vid löpande värdering till verkligt värde att ingå i fond för verkligt värde till dess att instrumentet förfaller eller avyttras. Vid avyttring av tillgången redovisas ackumulerad vinst/förlust, som tidigare redovisats i övrigt totalresultat, i resultaträkningen.

Finansiella skulder

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper, dels finansiella skulder som utgör innehav för handelsändamål (se ovan), dels finansiella skulder som vid första redovisningstillfället identifierats som tillhörig till denna kategori (Fair Value Option). I den förstnämnda delkategorin ingår sparbankens derivat med negativt verkligt värde med undantag för derivat som är ett identifierat och effektivt säkringsinstrument. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen med undantag av värdeförändringar som beror på förändringar i egen kreditrisk för finansiella skulder värderade enligt den s.k. "fair value option" vilken värdeförändring skall redovisas i övrigt totalresultat.

Andra finansiella skulder

Upplåning, inlåning samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Till vilken kategori företagets finansiella tillgångar och skulder hänförs framgår av not Finansiella tillgångar och skulder.

(o) Metoder för bestämning av verkligt värde

(i) Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t ex courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärs-mässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterade säljkurs. Instrument som är noterade på en aktiv marknad återfinns i balansposterna Aktier och andelar samt Obligationer och andra räntebärande värdepapper. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är noterade på en aktiv marknad.

(ii) Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Företaget kalibrerar med regelbundna intervall värderingstekniken och prövar dess giltighet genom att jämföra utfallen från värderingstekniken med priser från observerbara aktuella marknadsransaktioner i samma instrument. Värderingstekniker används för följande klasser av finansiella instrument; räntebärande värdepapper (när prisnoteringar på en aktiv marknad inte finns tillgängliga), aktier (när kursnoteringar på en aktiv marknad inte finns tillgängliga), andra räntebärande tillgångar och skulder samt derivatinstrument (OTC-derivat). De tillämpade värderingsmodellerna kalibreras så att verkligt värde vid första redovisningen uppgår till transaktionspriset och förändring i verkligt värde redovisas sedan löpande utifrån de förändringar som inträffat i de underliggande marknadsriskparametrarna.

Aktier och räntebärande värdepapper

Verkligt värde för finansiella instrument som inte är derivatinstrument beräknas (i) med referens till finansiella instrument som i allt väsentligt är likadana eller till nyligen genomförda transaktioner i samma finansiella instrument alternativt om sådana uppgifter inte finns tillgängliga till (ii) framtida kassaflöden av kapitalbelopp och ränta diskonterade till aktuella marknadsräntor på balansdagen. I de fall diskonterade kassaflöden har använts, beräknas framtida kassaflöden på den av företagsledningen bästa bedömningen. Den diskonteringsränta som använts är marknadsbaserad ränta på liknande instrument på balansdagen. Då andra värderingsmodeller har använts är indata baserade på marknadsrelaterade data på balansdagen.

Innehav i onoterade aktier redovisas till ett uppskattat verkligt värde. Värdering sker med hjälp av en värderingsmodell som utifrån förväntade kassaflöden i bolaget diskonteras till ett nuvärde. Värdeförändringar redovisas över resultaträkningen.

(p) Kreditförluster och nedskrivningar på finansiella instrument

(i) Nedskrivningsprövning för finansiella tillgångar

Tillämpade redovisningsprinciper från 1 januari 2018

Redovisningsprinciperna innebär att *förväntade* kreditförluster redovisas för utlåning till allmänheten och övriga poster i balansräkningen som redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Vidare redovisas även förlustreserveringar på räntebärande värdepapper som redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat (se ovan) samt på off-balance exponeringarna lämnade låneåtagande (t.ex. outnyttjade checkräkningskrediter) och utställda finansiella garantier. Vid den initiala redovisningen redovisas en förlustreserv baserat på vad som statistiskt kan förväntas för de kommande 12 månaderna (steg 1). För det fall det uppstått en betydande ökning av kreditrisk, beräknas istället förlustreserven för hela den återstående förväntade löptiden (steg 2 eller om exponeringen betraktas som kreditförsämrad – steg 3).

Reserven för kreditförluster värderas enligt en modell för förväntade kreditförluster och speglar ett sannolikhetsvägt belopp som bestäms genom att utvärdera en rad möjliga utfall med hänsyn tagen till all rimlig och verifierbar information som är tillgänglig på rapporteringsdagen utan orimlig kostnad eller ansträngning. Kreditförlustreserveringarna värderas utifrån om det inträffat en betydande ökning av kreditrisken jämfört med första redovisningstillfället för ett instrument.

- Steg 1 omfattar finansiella instrument där ingen betydande ökning av kreditrisken inträffat sedan första redovisningstillfället och de motparter som omfattas av sparbankens policy för låg kreditrisk vid rapporteringstillfället, en riskbedömning som mots
- Steg 2 omfattar finansiella instrument där en betydande ökning av kreditrisk inträffat sedan första redovisningstillfället men där det vid rapporteringstillfället saknas objektiva belägg för att fordran är osäker.
- Steg 3 omfattar finansiella instrument för vilka objektiva belägg har identifierats för att fordran är osäker.

För finansiella instrument som hänförs till steg 1 motsvarar reserveringen den kreditförlust som förväntas inträffa inom 12 månader och för finansiella instrument i steg 2 där en betydande ökning av kreditrisken har identifierats samt osäkra fordringar i steg 3 motsvarar reserveringen de förväntade kreditförlusterna för det finansiella instrumentets återstående löptid. De förväntade kreditförlusterna för det finansiella instrumentets återstående löptid representerar förluster från alla fallissemangshändelser som är möjliga under det finansiella instrumentets återstående löptid. De förväntade kreditförlusterna som förväntas inträffa inom 12 månader representerar den del av de förväntade kreditförlusterna för det finansiella instrumentets återstående löptid som beror av fallissemangshändelser inom 12 månader efter rapporteringsdagen.

Redovisning av förväntade kreditförluster – utlåning till allmänheten, utställda finansiella garantier och utställda låneåtaganden

Fastställande av en betydande ökning i kreditrisk

En kredit som varit föremål för en betydande ökning av kreditrisk ingår inte längre i steg 1 utan i steg 2 (förutsatt att den inte är kreditförsämrade). Sparbanken bedömer om det skett en betydande ökning av kreditrisk genom att använda en kombination av individuell och kollektiv information och kommer att spegla ökningen i kreditrisk på individuell instrument nivå. Den kvantitativa metod som används för bedömning av ökad kreditrisk utgörs av en framåtriktad skattning av varje enskild exponerings risk för fallissemang. Metoden utgår från bankens system för klassificering för kreditrisk. Skalan av ratingklasser går från 21 (som indikerar bästa riskklass) till klass 1 (som indikerar sämsta riskklass). Ratingskalorna är uppbyggda för fyra olika kundsegment. Beroende på vilken initial rating som ett lån haft så krävs ett visst antal steg på denna ratingskala mot en lägre rating för att ökningen av kreditrisk ska anses ha ökat betydligt. Ju lägre initial rating, desto färre steg av försämringar av försämringar av rating krävs för att en betydande ökning av kreditrisk ska anses ha uppkommit. När låntagaren har förfallna obetalda belopp äldre än 30 dagar, så betraktas dessa exponeringar alltid som exponeringar som har en väsentlig ökning av kreditrisk. Om den interna ratingen i ett senare skede har förbättrats i tillräcklig grad så att en betydande ökning av kreditrisk inte längre föreligger vid jämförelse med rating vid initial redovisning, kommer krediten att återföras från steg 2 till steg 1.

Kreditförsämrade lån

Liksom enligt tidigare principer redovisas kommer förlustreserv redovisas för den återstående löptiden för kreditförsämrade exponeringar (tidigare benämnda osäkra lån) när en eller flera händelser som har en negativ inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena för den finansiella tillgången har inträffat (steg 3). Ett lån anses vara kreditförsämrade utifrån samma förutsättningar som enligt tidigare principer vid definitionen av osäkert lån dvs. när det är 90 dagar sent i betalningar eller när det finns andra belägg i form av observerbara uppgifter om följande händelser:

- Betydande finansiella svårigheter hos emittenten eller låntagaren.
- Ett avtalsbrott, såsom uteblivna eller oreglerade betalningar.
- Långivaren eller låntagaren har, av ekonomiska eller avtalsmässiga skäl som sammanhänger med låntagarens ekonomiska svårigheter, beviljat en eftergift till låntagaren som långivaren annars inte skulle överväga.
- Det blir sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller annan finansiell rekonstruktion.

Om ett tidigare lån som ansetts vara kreditförsämrade inte längre är det, sker en omföring antingen till steg 2 (om det jämfört med när lånet lämnats föreligger en betydande ökning av kreditrisk) eller till steg 1.

Värdering av förväntade kreditförluster

Förväntade kreditförluster beräknas för varje individuell kreditexponering som den diskonterade produkten av sannolikheten för fallissemang (PD), kreditexponering vid fallissemang (EAD) och förlust vid fallissemang (LGD). Sparbankens definition av fallissemang ligger nära den regulatoriska definitionen av fallissemang eftersom den används vid kreditriskhantering och omfattar bland annat krediter som är 90 dagar försenade i betalningar. PD motsvarar sannolikheten för att en låntagare kommer att falla vid en given tidpunkt under den finansiella tillgångens återstående löptid. EAD motsvarar en förväntad kreditexponering vid fallissemangstidpunkten efter att hänsyn tagits till tidpunkten för avtalsenliga betalningar samt förväntat utnyttjande av revolverande krediter och lånelöften utanför balansräkningen. LGD motsvarar den förväntade kreditförlusten på en fallerad kreditexponering med hänsyn tagen till egenskaper hos motparten, säkerheter och produkt typ. Förväntade kreditförluster bestäms genom att beräkna PD, LGD och EAD för varje framtida månad fram till och med slutet av den förväntade löptiden av en kreditexponering. Dessa tre parametrar multipliceras och justeras med överlevnadssannolikheten eller sannolikheten för att kreditexponeringen inte har blivit förskottsbelagd eller fallerad en tidigare månad. På detta sätt beräknas de månatliga förväntade kreditförlusterna vilka sedan diskonteras tillbaka till rapporteringsdagen med den ursprungliga effektivräntan och summeras. En summering av de månatliga förväntade kreditförlusterna fram till och med slutet av den förväntade löptiden ger de förväntade kreditförlusterna för tillgångens återstående löptid och summan av de kreditförluster som förväntas inträffa inom 12 månader ger de förväntade kreditförlusterna för de kommande 12 månaderna.

När de förväntade kreditförlusterna beräknas tar Sparbanken hänsyn till minst tre scenarier (ett basscenario, ett positivt och ett negativt scenario) med relevanta makroekonomiska variabler såsom BNP, bostadspriser och arbetslöshet. Riskparametrarna som används för att beräkna förväntade kreditförluster införlivar effekterna av makroekonomiska prognoser. Varje makroekonomiskt scenario tilldelas en sannolikhet och de förväntade kreditförlusterna erhålls som ett sannolikhetsvägt genomsnitt av de förväntade kreditförlusterna för varje scenario. I de fall effekten av relevanta faktorer inte fångas av riskmodeller använder Sparbanken sig av expertjusteringar.

Ett instruments löptid är relevant för både bedömningen av väsentligt ökad kreditrisk, vilken tar hänsyn till förändringar i sannolikheten för fallissemang för återstående löptid, och värderingen av förväntade kreditförluster för tillgångens återstående löptid. Generellt är förväntad löptid begränsad till den maximala avtalsperiod som Sparbanken är utsatt för kreditrisk även om en längre period överensstämmer med affärspraxis. Alla avtalsvillkor tas hänsyn till när förväntad löptid fastställs, inklusive återbetalnings-, förlängnings- och överföringsalternativ som är bindande för Sparbanken. Det enda undantaget från denna generella princip tillämpas på vissa revolverande krediter, såsom kredit kort, där förväntad löptid uppskattas baserat på den period som Sparbanken är exponerad för kreditrisk och där kreditförlusterna inte kan mildras genom riskhanteringsåtgärder. Denna så kallade beteendemässiga löptiden fastställs med användande av produktspecifik historisk data och sträcker sig upp till 10 år.

Sparbanken bedömer och beräknar förlustreserv för väsentliga osäkra kreditexponeringar individuellt och utan att använda indata från modeller. Reserveringar för kreditförluster för dessa kreditexponeringar fastställs genom att diskontera förväntade kassaflöden och ta hänsyn till minst två möjliga resultat som tar hänsyn till både makroekonomiska och icke-makroekonomiska (låntagarspecifika) scenarier.

Modifieringar

När ett lån modifieras men inte tas bort från balansräkningen görs fortsättningsvis en bedömning av väsentliga ökning i kreditrisken jämfört med den ursprungliga kreditrisken i nedskrivningssyfte. Modifieringar resulterar inte automatiskt i en minskning av kreditrisken och alla kvalitativa och kvantitativa indikatorer kommer att fortsätta bedömas. Vidare kommer en modifieringsvinst eller förlust redovisas i resultaträkningen på raden för kreditförluster och avser skillnaden i nuvärdet av de avtalsenliga kassaflödena diskonterat med den ursprungliga effektivräntan. När ett lån modifieras och tas bort från balansräkningen anses datumet då modifieringen gjordes vara det första redovisningstillfället för det nya lånet i syfte att bedöma nedskrivningsbehov, inklusive bedömningen av väsentliga ökning i kreditrisk. När ett nytt lån bedöms vara osäkert vid första redovisningstillfället klassificeras det som en köpt eller utgiven osäker fordran och stannar i steg 3 till dess lånet är återbetalt eller avskrivet.

Redovisning av förväntade kreditförluster – räntebärande värdepapper

Sparbanken redovisar också förlustreserver på de räntebärande värdepapper som redovisas till verkligt värde i balansräkningen. Bankens grundläggande metodik för beräkning av förlustreserver för räntebärande värdepapper är den samma som för utlåning till allmänheten. Källorna till information om de använda parametrarna PD, LGD och EAD skiljer sig dock åt. När det gäller PD, så härleds utifrån den externa rating som värdepapperna har och den externt tillgängliga information från ratinginstituten Moody's och Standard and Poor's som finns om risk för fallissemang som denna rating är förknippad med. LGD-faktorn bestäms av om värdepapper är säkerställt, annan förmånsrätt samt typ av motpart. Eftersom tillgänglig statistik på fallissemang och förluster vid fallissemang hos den typ av motparter i vars värdepapper som sparbanken gjort investeringar i är högst begränsad, bestäms LGD-faktorn utifrån en expertbedömning med en kombination av uppgifter från Swedbank och ratinginstitutet Moody's. Vid den initiala redovisningen, redovisas den statistiskt förväntad förlusten över de kommande 12 månaderna (steg 1). En betydande ökning av kreditrisk sedermera anses ha ägt rum när det skett en försämring av den externa ratingen samt 30 dagars försenad betalning av kapitalbelopp eller ränta, och kreditförluster redovisas då för den återstående löptiden (steg 2). Om den externa ratingen i ett senare skede har förbättrats tillräckligt mycket så att en betydande ökning av kreditrisk inte längre föreligger vid jämförelse med ratingen vid initial redovisning, kommer värdepappret att återföras till steg 1. Sparbanken bedömer att finansiella tillgångar på instrument med motparter som är stater och finansiella institut och som har låg kreditrisk på rapporteringsdagen (med investment grade rating eller bättre) inte anses ha varit utsatta för en väsentligt ökad kreditrisk. Sparbanken använder samma kriterier för att bedöma att om ett räntebärande värdepapper är kreditförsämrat som man tillämpar för utlåning till allmänheten.

Redovisning av förväntade kreditförluster – utlåning till kreditinstitut

Även sparbankens utlåning till kreditinstitut är inom tillämpningsområdet för redovisning av förväntade kreditförluster. Eftersom all utlåning till kreditinstitut är återbetalningsbar på anfordran och utlåning bara sker till svenska kreditinstitut med god rating, så uppgår de förväntade kreditförlusterna till endast obetydliga belopp.

Presentation av kreditförluster balansräkningen

För finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde presenteras reserveringar för kreditförluster i balansräkningen som en minskning av redovisat bruttovärde för tillgången. För låneåtaganden och finansiella garantiavtal redovisas de reserveringarna som en skuld inom raden Övriga skulder och avsättningar. I de fall ett finansiellt instrument består av två komponenter, ett lån och ett låneåtagande, såsom en revolverande checkräkningskredit, redovisar sparbanken reserven för kreditförluster separat för lånet och låneåtagandet. En bortskrivning minskar det redovisade bruttovärdet för den finansiella tillgången. I resultaträkningen presenteras kreditförluster och bortskrivningar som kreditförluster. Bortskrivningar görs då förlusten anses beloppsmässigt slutligen fastställd och redovisas inom kreditförluster och representerar beloppet före inanspråktagandet av tidigare gjord reservering. Återbetalningar av bortskrivningar liksom återvinningar av reserveringar intäktsredovisas inom kreditförluster.

Redovisning i resultat- och balansräkning

Förlustreserverna redovisas på följande sätt i balansräkningen;

- För tillgångar redovisade till upplupet anskaffningsvärde; som nedskrivningar av tillgångarnas redovisade värde
- För låneåtaganden och utställda finansiella garantier; på balansraden Avsättningar
- För placeringar skuldinstrument redovisade till verkligt värde via övrigt totalresultat; direkt mot Fond för verkligt värde

Redovisning av konstaterade kreditförluster

Lånefordringar som klassificerats som kreditförsämrade skrivs bort från balansräkningen när kreditförlusten anses vara konstaterad vilket är när konkursförvaltare lämnat uppskattning om utdelning i konkurs, skuldsanering fastställts, ackordsförslag antagits, fordran eftergivits på annat sätt eller när Kronofogdemyndighet eller bankens ombud (inkassoföretag) redovisar att utmätningsbara tillgångar saknas.

Efter bortskrivning redovisas lånefordringarna inte längre i balansräkningen. Återvinning på tidigare redovisade bortskrivningar redovisas som en minskning av kreditförluster på resultatraden kreditförluster netto.

Tillämpade redovisningsprinciper före 1 januari 2018

Nedskrivningsprövning för finansiella tillgångar

Vid varje rapporttillfälle utvärderar sparbanken om det finns objektiva belägg som tyder på att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar är i behov av nedskrivning till följd av att en eller flera händelser (förlusthändelser) inträffat efter det att tillgången redovisas för första gången och att dessa förlusthändelser har en inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena från tillgången eller gruppen med tillgångar. Objektiva belägg för att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar har ett nedskrivningsbehov innefattar observerbara uppgifter som kommer tillgångens innehavare till del angående följande förlusthändelser:

- a) betydande finansiella svårigheter hos emittenten eller gäldenär,
- b) ett avtalsbrott, såsom uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp,
- c) beviljande av långivaren, av ekonomiska eller juridiska skäl som sammanhänger med låntagarens ekonomiska svårigheter, av en eftergift som långivaren annars inte hade övervägt,
- d) det blir sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller annan finansiell rekonstruktion,
- e) upphörande av en aktiv marknad för tillgången i fråga på grund av finansiella svårigheter, eller
- f) observerbara uppgifter som tyder på att det finns en mätbar minskning av de uppskattade framtida kassaflödena från en grupp av finansiella tillgångar sedan dessa tillgångar redovisades första gången, trots att minskningen ännu inte kan identifieras som hörande till någon av de enskilda finansiella tillgångarna i gruppen, inklusive:
  - i. negativa förändringar i betalningsstatus för låntagare i gruppen (exempelvis ett ökat antal försenade betalningar eller ett ökat antal kreditkortsinnehavare som nått sin kreditgräns och som betalar lägsta tillåtna månadsbelopp), eller
  - ii. inhemska eller lokala ekonomiska villkor som har koppling till uteblivna betalningar av tillgångarna i gruppen (exempelvis en ökning av arbetslösheten i låntagarnas geografiska område, en minskning av fastighetspriserna avseende hypotekslån i berört område, en nedgång i oljepriserna vid lån till oljeproducenter, eller ogynnsamma förändringar av branschvillkor som påverkar låntagarna i gruppen).

Objektiva bevis utgörs dels av observerbara förhållanden som inträffat och som har en negativ inverkan på möjligheten att återvinna anskaffningsvärdet, dels av betydande eller utdragen minskning av det verkliga värdet för en investering i en finansiell placering klassificerad som en finansiell tillgång som kan säljas.

Finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde

Sparbanken utvärderar om ett nedskrivningsbehov finns och om en kreditförlust ska redovisas på individuell basis för alla lån.

En nedskrivning (kreditförlust) beräknas som mellanskillnaden mellan det diskonterade nuvärdet av förväntade framtida kassaflöden (inklusive kassaflöden från eventuellt i anspråkstagande av pant, även när i anspråkstagande inte är sannolikt), diskonterade med lånets ursprungliga effektivränta och lånets redovisade värde. Nedskrivningen redovisas som en kreditförlust i resultaträkningen. För osäkra lånefordringar där det redovisade värdet efter nedskrivningar beräknas som det sammanlagda diskonterade värdet av framtida kassaflöden, redovisas förändringen av det nedskrivna beloppet som ränta till den del som ökningen inte beror på om ny bedömning av de förväntade kassaflödena. Vid en förändrad bedömning av förväntade framtida kassaflöden från ett osäkert lån mellan två bedömningstillfällen skall däremot denna förändring redovisas som kreditförlust eller återvinning.

För lån där en omförhandling av de ursprungliga lånevillkoren görs till följd att låntagaren har finansiella svårigheter redovisas som en kreditförlust om det diskonterade nuvärdet av kassaflödena enligt de omförhandlade lånevillkoren diskonterade med lånets ursprungliga effektivränta är lägre än redovisat värde på lånet. Om lånet efter omstrukturering förväntas återbetalas i enlighet med de omförhandlade villkoren så klassificeras lånet inte längre som osäkert.

Som objektiva belägg på att nedskrivningsbehov föreligger och att lånet är klassat som osäkert räknar sparbanken i allmänhet betalningar som är mer än 60 dagar försenade. Andra objektiva belägg kan vara information om betydande finansiella svårigheter som kommit sparbanken till kännedom genom analys av finansiella rapporter, inkomstdeklarationer eller på annat sätt i den löpande utvärderingen av kundens kreditvärdighet som ingår som en integrerad del i sparbankens system och rutiner för att hantera kreditrisk. Eftergifter till sparbankens låntagare som görs på grund av att låntagaren har finansiella svårigheter kan också utgöra objektiva belägg om att lånet är osäkert.

(q) Materiella tillgångar

(i) Ägda tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma sparbanken till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

(ii) Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till anskaffningsvärdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillskapats läggs utgiften till anskaffningsvärdet. Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, uttrangeras och kostnadsföres i samband med utbytet. Reparationer kostnadsföres löpande.

(iii) Avskrivningsprinciper

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod, mark skrivs inte av.

Beräknade nyttjandeperioder;

- byggnader, rörelsefastigheter	50 år
- maskiner och andra tekniska anläggningar	5 år
- inventarier, verktyg och installationer	3-5 år

Rörelsefastigheterna består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består emellertid av flera komponenter vars nyttjandeperioder varierar.

Nyttjandeperioderna har bedömts variera mellan 10 - 100 år på dessa komponenter. Den redovisningsmässiga skillnaden mellan att tillämpa olika avskrivningsperioder för fastigheternas beståndsdelar i förhållande till avskrivning enligt tidigare redovisningsregler är emellertid försumbar. Sparbanken har därför valt att tillämpa avskrivning av fastigheten på 50 år.

Använda avskrivningsmetoder och tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid varje års slut.

(r) Nedskrivningar av materiella tillgångar

(i) Nedskrivningsprövning

De redovisade värdena för företagets tillgångar prövas vid varje balansdag för att bedöma om det finns indikation på nedskrivningsbehov. Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas enligt IAS 36 tillgångens återvinningsvärde (se nedan).

Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden till en enskild tillgång ska tillgångarna vid prövning av nedskrivningsbehov grupperas till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden - en så kallad kassagenererande enhet.

En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets (grupp av enheters) redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning belastar resultaträkningen. Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet (grupp av enheter) fördelas i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten (gruppen av enheter).

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången.

(ii) Återföring av nedskrivning

En nedskrivning reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet.

(s) Ersättningar till anställda

(i) Ersättningar efter avslutad anställning

Pensionering genom försäkring

Sparbankens pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal med Sparinstitutens Pensionskassa (SPK). Enligt IAS 19 är en avgiftsbestämd en plan för ersättningar efter avslutad anställning enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda som hänförs till anställdas tjänstgöring under innevarande period och tidigare.

En förmånsbestämd pensionsplan definieras som annan plan för ersättningar efter avslutad anställning än avgiftsbestämd plan. Pensionsplanen för sparbankens anställda har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Sparbanken har dock gjort bedömningen att UFR 10 Redovisning av pensionsplanen ITP 2 som finansieras genom försäkring i Alecta är tillämplig även för sparbankens pensionsplan hos SPK. Sparbanken saknar tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19, och redovisar därför dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda. Sparbankens förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt sparbanken under en period. Premier betalas till SPK baserat på aktuell lön. Årets kostnader för dessa försäkringspremier framgår av not 10.

(ii) Ersättningar vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas vid den tidigaste tidpunkt när banken inte längre kan dra tillbaka erbjudandet till de anställda eller när banken redovisar kostnader för omstrukturering. Ersättningar som inte förväntas regleras inom tolv månader redovisas till dess nuvärde.

(iii) Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls. En avsättning redovisas för den förväntade kostnaden för vinstandels- och bonusbetalningar när sparbanken har en gällande rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar till följd av att tjänster erhållits från anställda och förpliktelsen kan beräknas tillförlitligt.

(t) Avsättningar

En avsättning skiljer sig från andra skulder genom att det råder ovisshet om betalningstidpunkt eller beloppets storlek för att reglera avsättningen. En avsättning redovisas i balansräkningen när det finns en befintlig legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Avsättningar görs med det belopp som är den bästa uppskattningen av det som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden.

(u) Eventualförpliktelser

Upplysningar om eventualförpliktelser lämnas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Not 3 Finansiella risker

I sparbankens verksamhet uppstår olika typer av finansiella risker som kreditrisker, marknadsrisker, likviditetsrisker och operativa risker. I syfte att begränsa och kontrollera risktagandet i verksamheten har sparbankens styrelse, som ytterst ansvarig för den interna kontrollen i sparbanken, fastställt policies och instruktioner för kreditgivning och den övriga finansverksamheten.

Sparbankens styrelse har det övergripande ansvaret för sparbankens riskhantering. Styrelsen har i särskild instruktion inom vissa ramar delegerat ansvaret till olika andra funktioner. Dessa i sin tur rapporterar regelbundet till styrelsen.

Sparbankens riskhantering syftar till att identifiera och analysera de risker som sparbanken har i sin verksamhet och att för dessa sätta lämpliga begränsningar (limiter) och försäkra att det finns kontroll på plats. Riskerna bevakas och kontroller görs löpande att limiter inte överskrids. Riskpolicies och riskhanteringssystem går igenom regelbundet för att kontrollera att dessa är korrekta och t ex återspeglar gällande marknadsvillkor samt produkter och tjänster som erbjuds. Genom utbildning och tydliga processer skapar sparbanken förutsättningar för en god riskkontroll, där varje anställd förstår sin roll och sitt ansvar.

I sparbanken finns en samlad funktion för självständig riskkontroll direkt underställd verkställande direktören vars uppgift är att analysera utvecklingen av riskerna samt vid behov föreslå ändringar i styrdokument och processer.

Kreditrisk

Med kredit-/motpartsrisik avses risken att sparbanken inte erhåller betalning enligt överenskommelse och/eller kommer att göra en förlust på grund av motpartens oförmåga att infria sina förpliktelser. Detta omfattar också den risk som sparbanken tar på sig när sparbanken ställer ut finansiella garantier för att garantera en tredje parts betalningsfullgörande till innehavaren av den finansiella garantin. Till denna risk räknas också den risk som sparbanken har i förmedlade lån till Swedbank Hypotek. I detta sistnämnda fall är emellertid förlustrisken begränsad till under året intjänad förmedlingsprovision. Den bakomliggande transaktionen kan avse en kredit, en garanti, ett värdepapper eller ett derivatinstrument.

Styrelsen har det övergripande ansvaret för sparbankens kreditriskexponering. Styrelsen har i särskild instruktion inom vissa ramar delegerat ansvaret till olika kreditdelegationer. Central kreditdelegation/ kreditutskott/ kreditdirektion rapporterar regelbundet till styrelsen.

Sparbankens kreditgivning präglas av högt uppställda mål med avseende på etik, kvalitet och kontroll. En genomgående princip är bl a att alla kreditbeslut i sparbanken normalt fattas av minst två personer. Trots att kreditrisken utgör sparbankens största riskexponering är sparbankens kreditförluster i förhållande till utestående kreditvolym jämförelsevis små.

Den avgörande bedömningsgrunden för sparbankens kreditgivning, som utifrån låntagarnas hemvist är geografiskt hänförliga till sparbankens verksamhetsområde, är låntagarnas återbetalningsförmåga. För att ytterligare minska risken är merparten av sparbankens krediter dessutom säkerställda med pantbrev i fastigheter och andra bankmässiga säkerheter. Sparbanken strävar efter en god riskspridning. För att begränsa kredit- och motpartsrisker i sparbankens värdepappersportfölj tillåts endast placeringar inom vissa beloppsmässiga ramar och endast i värdepapper med hög kreditvärdighet.

Då sparbanken verkar inom ett geografiskt begränsat område är sparbankens utlåningsportfölj inte oändligt fördelad. Detta innebär att det i utlåningsportföljen uppstår vissa koncentrationsrisker. Sparbanken har beaktat dessa risker vid upprättandet av den interna Kapital- och Likviditetsutvärderingen. (IKLU).

Större kreditengagemang (kredittagarens samtliga egna förbindelser och ansvarsförbindelser) omprövas minst en gång årligen i behörig kreditbeviljande instans. För större företagsengagemang tillämpas klassificering av risk i samband med nybeviljning av kredit och i samband med den årliga omprövningen. Systemet för klassificering av risk innebär att krediterna klassificeras i olika riskklasser beroende på risken för obestånd och risken vid ett eventuellt obestånd.

Sparbankens rutiner för övervakning av förfallna betalningar och oreglerade fordringar syftar till att minimera kreditförlusterna genom en tidig upptäckt av betalningsproblem hos kredittagarna och en åtföljande snabb handläggning av förekommande kravärenden. Övervakningen sker med stöd av ett särskilt kravsystem som med automatik bevakar och påminner om när kravåtgärd är erforderlig.

Sparbankens kreditriskexponering brutto och netto samt koncentrationer med avseende på motparter samt lånefordringar per kategori av låntagare visas i tabeller nedan.

Kreditriskexponering uppdelat på kreditbetyg för finansiella tillgångar, garantier och lånelöften

<i>Tkr</i>	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Totalt
Kassa				
Låg risk	4 332			4 332
Totalt redovisat värde	4 332	–	–	4 332
Belåningsbara statsskuldförbindelser				
AAA-AA	277 925			277 925
Förlustreservering				
Totalt redovisat värde	277 925	–	–	277 925
Utlåning till kreditinstitut				
Låg risk	387 686			387 686
Totalt redovisat värde	387 686	–	–	387 686
Utlåning till allmänheten				
Låg risk	86 404	75 387	19 125	180 916
Normal risk	352 149	165 620	4	517 773
Förhöjd risk	1 034 655	36 613	86	1 071 354
Hög risk	1 575 159	3 047		1 578 206
Fallerade			8 140	8 140
Förlustreservering	-3 151	-6 720	-15 438	-25 309
Totalt redovisat värde	3 045 216	273 947	11 917	3 331 080
Obligationer och andra räntebärande värdepapper				
AAA - AA	250 653			250 653
BBB+ - BBB-	85 901			85 901
BB- - BB-	16 779			16 779
Utan rating	55 060	15 126		70 186
Förlustreservering				–
Totalt redovisat värde	408 393	15 126	–	423 519
Övriga finansiella tillgångar				
Låg risk	1 468 996			1 468 996
Normal risk	198			198
Icke ratade exponeringar	30 110			30 110
Totalt redovisat värde	1 499 304	–	–	1 499 304
Totalt bruttoredo­visat värde för finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde eller verkligt värde via övrigt totalresultat	5 570 947	280 667	27 355	5 878 969
Totalt förlustreservering	-3 151	-6 720	-15 438	-25 309
Totalt redovisat värde	5 567 796	273 947	11 917	5 853 660
Finansiella garantier och låneåtaganden				
Låg risk	185 231	367		185 598
Normal risk	97 651	2 537		100 188
Förhöjd risk	148 350	6 122		154 472
Hög risk	2 343	2 131	211	4 685
Fallerade			11	11
Förlustreservering				–
Totalt finansiella garantier och låneåtaganden	433 575	11 157	222	444 954

Maximal exponering för kreditrisk samt värde av säkerheter för finansiella tillgångar som är föremål för förlustreservering enligt IFRS 9

	Kreditrisk- exponering (före nedskriv- ning)	Förlust- reserv	Redovisat värde	Värde av säkerheter	Kreditrisk- exponering m hänsyn till säkerheter	lanspråkta säkerheter
Kreditriskexponering, brutto och netto 2018						
Tillgodohavanden hos centralbanker	4 332		4 332		4 332	
Belåningsbara statsskulds- förbindelser mm	277 925		277 925		277 925	
Utlåning till kreditinstitut	387 686		387 686		387 686	
Utlåning till allmänheten						
<i>Utlåning mot säkerhet av:</i>						
Statlig och kommunal borgen ²	255 891	-126	255 765	255 891	-	
Pantbrev i villa- och fritidsfastigheter ³	780 449	-2 162	778 287	742 203	38 246	
Pantbrev i flerfamiljsfastigheter ⁴	159 360	-118	159 242	154 621	4 739	
Pantbrev i jordbruksfastigheter	1 355 502	-5 202	1 350 300	1 345 297	10 205	
Pantbrev i andra näringsfastigheter	287 502	-1 110	286 392	283 726	3 776	
Företagsintäckning	157 900	-788	157 112	153 179	4 721	
Övriga ⁵	359 785	-15 803	343 982	82 481	277 304	
<i>varav: kreditinstitut</i>	5 475	-	5 475	5 475	-	
Summa	3 356 389	-25 309	3 331 080	3 017 398	338 991	-
Varav kreditförsämrade på rapportdagen	27 355	-15 438	11 917			
Obligationer och andra räntebärande värdepapper						
Andra emittenter						
- AAA	250 653	-	250 653		250 653	
- BBB eller lägre	102 680		102 680		102 680	
- utan rating	70 186		70 186		70 186	
Summa	423 519	-	423 519	-	423 519	-
Varav kreditförsämrade på rapportdagen	-	-	-			
Övriga tillgångar						
Åtaganden	291 024		291 024		291 024	
Utställda lånelöften	72 482		72 482		72 482	
Utställda finansiella garantier	81 448		81 448		81 448	
Summa	444 954	-	444 954	-	444 954	-
Total kreditriskexponering	4 616 880	-25 309	4 591 571	3 017 398	1 599 482	-
Varav kreditförsämrade på rapportdagen	27 355	-15 438	11 917	-	-	-

**Kreditriskexponering,
brutto och netto 2017**

	Kreditrisk- exponering (före nedskriv- ning)	Förlust- reserv	Redovisat värde	Värde av säkerheter	Kreditrisk- exponering m hänsyn till säkerheter	lansspråkta säkerheter
Krediter¹ mot säkerhet av:						
Statlig och kommunal borgen ²	284 953		284 953	284 953	–	
Pantbrev i villa- och fritids-fastigheter ³	721 268	-1 250	720 018	691 604	29 664	
Pantbrev i flerfamiljsfastigheter ⁴	155 116		155 116	154 366	750	
Pantbrev i jordbruksfastigheter	1 225 029		1 225 029	1 220 595	4 434	
Pantbrev i andra näringsfastigheter	295 457		295 457	292 485	2 972	
Företagsinteckning	184 761		184 761	180 186	4 575	
Övriga ⁵	812 590	-9 964	802 626	102 199	710 391	
varav: kreditinstitut	394 349		394 349	–		
Summa	3 679 174	-11 214	3 667 960	2 926 388	752 786	–
Värdepapper						
Statspapper och andra offentliga organ						
- AAA ⁶	421 429		421 429		421 429	
- AA	203 011		203 011		203 011	
Andra emittenter						
- AA	125 425		125 425		125 425	
- A	151 145		151 145		151 145	
- BBB eller lägre	115 021		115 021		115 021	
- utan rating	95 814		95 814		95 814	
Summa	1 111 845	–	1 111 845	–	1 111 845	–
Övrigt						
Åtaganden	269 336		269 336		269 336	
Utställda lånelöften	47 322		47 322		47 322	
Utställda finansiella garantier	10 832		10 832		10 832	
Summa	327 490	–	327 490	–	327 490	–
Total kreditriskexponering	5 118 509	-11 214	5 107 295	2 926 388	2 192 121	–

¹ Med utlåning avses fordringar och andra placeringar i värdepapper, dock ej aktier, i balansräkningen samt kreditåtaganden utanför balansräkningen, exempelvis garantier och borgensåtaganden. Säkerheterna är upptagna till bedömda marknadsvärden vid utlåningstillfället eller senare uppdatering.

² inklusive krediter till stat och kommun

³ inklusive bostadsrätter

⁴ inklusive bostadsrättsföreningar

⁵ inklusive krediter utan säkerhet samt ej utnyttjade krediter i räkning

⁶ I detta exempel utgår vi från Standard and Poor's rating

Erhållna säkerheter och andra former av kreditförstärkning

Per 31 december 2018 hade Sparbanken inga finansiella instrument för vilka förlustreserven redovisats till noll p.g.a. erhållna säkerheter.

Maximal kreditriskexponering för finansiella tillgångar för vilka nedskrivningskraven ej tillämpas

För maximal exponering för kreditrisk för finansiella tillgångar som ej är föremål för förlustreservering, bl.a derivat och relaterade säkerheter se upplysningar i avsnittet Kvittningsavtal och liknande avtal.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att sparbanken får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med sina finansiella skulder. Likviditetsrisk kan även uttryckas som risken för förlust eller försämrad intjäningsförmåga till följd av att sparbankens betalningsåtaganden inte kan fullgöras i rätt tid. Likviditetsrisker uppstår då tillgångar och skulder inklusive derivatinstrument har olika löptider.

Sparbankens riskhantering fokuserar här på att skapa likviditetsresurser och på portföljstrukturer. Det innebär att placeringar endast görs i likvida värdepapper, d v s värdepapper som handlas på en fungerande marknad. Likviditeten bevakas löpande och stresstester utförs för olika scenarios.

Sparbankens likviditetsberedskap i form av dagslåneräkning och värdepappersportfölj utvärderas kontinuerligt.

Sparbankens likviditetsexponering med avseende på återstående löptider på tillgångar och skulder framgår av tabellen nedan. Även den kassaflödesanalys, som finns intagen på annat ställe i årsredovisningen, belyser sparbankens likviditetssituation.

**Löptidsinformation
2018**

Kontraktuellt återstående löptid (redovisat värde) samt förväntad tidpunkt för återvinning

Tillgångar

Nominella kassaflöden - Kontraktuellt återstående löptid							
På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Summa nominella kassaflöden	Varav förväntade återvinning >12 mån
					4 331	4 331	–
Kassa							
Belåningsbara statsskuldförbindelser		120 410	157 515			277 925	157 515
Utlåning till kreditinstitut	347 686		40 000			387 686	40 000
Utlåning till allmänheten	110 703	50 857	176 543	570 124	2 422 853	3 331 080	2 992 977
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		130 087	50 054	243 379		423 520	243 379
Övriga tillgångar	1 461 367				38 962	1 500 329	–
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					20 855	20 855	–

Summa tillgångar

1 919 756   180 944   347 007   1 011 018   2 422 853   64 148   5 945 726   3 433 871

Skulder

Skulder till kreditinstitut	1 713					1 713	–
Inlåning från allmänheten	5 225 042	84 735	66 352	5 617		5 381 746	5 381 746
Övriga skulder					6 597	6 597	–
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					10 636	10 636	–
Avsättningar					2 014	2 014	–
Efterställda skulder		45 000				45 000	–
Övriga skulder inkl. eget kapital					498 020	498 020	–

Summa skulder och eget kapital

5 226 755   84 735   111 352   5 617   –   517 267   5 945 726   5 381 746

Total skillnad

-3 306 999   96 209   235 655   1 005 401   2 422 853   -453 119   –   -1 947 875

**Löptidsinformation
2017**

Kontraktuellt återstående löptid (redovisat värde) samt förväntad tidpunkt för återvinning

Tillgångar

Nominella kassaflöden - Kontraktuellt återstående löptid							
På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Summa nominella kassaflöden	Varav förväntade återvinning >12 mån
					4 057	4 057	–
Kassa							
Belåningsbara statsskuldförbindelser		175 648	448 792			624 440	448 792
Utlåning till kreditinstitut	394 349					394 349	–
Utlåning till allmänheten	157 857	47 985	177 328	609 750	2 280 691	3 273 611	2 890 441
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		94 275	393 130			487 405	393 130
Övriga tillgångar	800 191				34 080	834 271	–
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					20 044	20 044	–

Summa tillgångar

1 352 397   47 985   447 251   1 451 672   2 280 691   58 181   5 638 177   3 732 363

Skulder									
Skulder till kreditinstitut		7					7		–
Inlåning från allmänheten	4 886 090	113 957	84 565	8 285			5 092 897	5 092 897	
Övriga skulder						5 055	5 055		–
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter						10 400	10 400		–
Avsättningar						1 377	1 377		–
Efterställda skulder				45 000			45 000		45 000
Övriga skulder inkl. eget kapital						483 441	483 441		–
Summa skulder och eget kapital	4 886 097	113 957	84 565	53 285	–	500 273	5 638 177	5 137 897	
Total skillnad	-3 533 700	-65 972	362 686	1 398 387	2 280 691	-442 092	–	-1 405 534	

För att möta eventuella likviditetsutflöden har banken möjlighet att med mycket kort varsel belåna eller sälja obligationer och andra räntebärande värdepapper.

De förväntade tidpunkterna för återvinning eller bortbokning av tillgångar bedöms sammanfalla med de kontraktuella löptiderna. Såvitt avser skulder till kreditinstitut förväntar banken att dessa återvinns omgående. Skulder till allmänheten har olika återvinningstider som är svåra att uttala sig om generellt, dock väntar sig banken att skuldposten sammanlagt kommer att öka något under det kommande året.

Marknadsrisk

Marknadsrisk är att risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. Det finns tre typer av marknadsrisker: valutarisk, ränterisk och andra prISRISKER. I finansiell verksamhet utgörs de viktigaste marknadsriskerna ränterisker, valutarisker och aktiekursrisker (prisrisk).

Ränterisk definieras som risken för att marknadsvärdet på sparbankens fastförräntande tillgångar sjunker då marknadsräntan stiger. Graden av ränterisk, eller prisrisk, ökar med åtagandets löptid. En annan form av ränterisk är inkomstrisken, d v s risken för att räntenettet försämrats i ett förändrat ränteläge genom att räntebindningstiden är olika för tillgångar och skulder.

Valutarisk uppstår till följd av att tillgångar och skulder i samma utländska valuta storleksmässigt inte överensstämmer.

Aktiekursrisk är risken för att marknadsvärdet på en aktieplacering sjunker till följd av samhällsekonomiska faktorer.

Ränterisk

Ränterisk är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadsräntor. Ränterisk kan således dels bestå av förändring i verkligt värde, prisrisk, dels förändringar i kassaflöde, kassaflödesrisk. En betydande faktor som påverkar ränterisken är räntebindningstiden. Långa räntebindningstider motverkar kassaflödesrisken men ökar prisrisken. Kortare räntebindningstider motverkar prisrisken men ökar kassaflödesrisken.

I enlighet med sparbankens riskpolicy kontrolleras de finansiella riskerna i verksamheten med limiter. Beträffande ränteriskerna innebär detta t ex att räntebindningstiderna på sparbankens räntebärande placeringar måste hålla sig inom vissa tids- och beloppsmässiga ramar. För att säkra sig mot ränterisken i sparbankens fastförräntade utlåning har sparbanken i stor utsträckning ingått ränteswapavtal, dvs avtal enligt vilka sparbanken betalar fast ränta och erhåller rörlig ränta. Ett sätt att indikativt mäta ränterisken är en s k gap-analys, som återfinns nedan, som visar räntebindningstiderna för sparbankens tillgångar och skulder i balansräkningen samt poster utanför balansräkningen. Analysen visar att vid en förändring av marknadsräntan med en procentenhet minskar/ökar räntenettet för kommande 12-månadersperiod med 3 Mkr.

Hantering av sparbankens ränteeponering är centraliserad, vilket innebär att den centrala finansfunktionen ansvarar för att identifiera och hantera denna exponering.

Enligt finanspolicyn är limiten för sparbankens räntebundna exponeringar att den genomsnittliga räntebindningstiden (mätt som duration i eget kapital) ska vara högst 5 år.

Derivatinstrument som exempelvis ränteswapkontrakt används för att hantera ränterisken.

Per den 31 december 2018 hade sparbanken en ränteswap med ett kontraktvärde på 100 000 tkr.

Swapens verkliga värde netto uppgick den 31 december 2018 till 753 tkr bestående av tillgångar om 749 tkr och skulder om 1 502 tkr.

2018

Räntebindingstider för tillgångar och skulder - Ränteexponering	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan ränta	Totalt
Tillgångar									
Kassa								4 332	4 332
Belåningsbara statsskuldförbindelser		220 444			27 432	30 049			277 925
Utlåning till kreditinstitut	347 686				40 000				387 686
Utlåning till allmänheten	1 494 684	1 194 367	89 062	35 383	271 349	242 415	3 820		3 331 080
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		410 491		13 028					423 519
Övriga tillgångar	1 461 367							59 817	1 521 184
Summa	3 303 737	1 825 302	89 062	48 411	338 781	272 464	3 820	64 149	5 945 726
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	1 713								1 713
Inlåning från allmänheten	5 215 721	84 735	52 891	13 461	4 830	786		9 322	5 381 746
Övriga skulder								19 247	19 247
Efterställda skulder		45 000							45 000
Eget kapital								498 020	498 020
Summa skulder och eget kapital	5 217 434	129 735	52 891	13 461	4 830	786	-	526 589	5 945 726
Differens tillgångar och skulder	-1 913 697	1 695 567	36 171	34 950	333 951	271 678	3 820	-462 440	
Räntederivat, fast ränta erhålls ¹		100 000							100 000
Räntederivat, fast ränta erläggs ²						100 000			100 000
Kumulativ exponering	-1 913 697	-118 130	-81 959	-47 009	286 942	458 620	462 440	-	

2017

Räntebindingstider för tillgångar och skulder - Ränteexponering	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan ränta	Totalt
Tillgångar									
Kassa								4 057	4 057
Belåningsbara statsskuldförbindelser		356 644	40 326		20 408	207 062			624 440
Utlåning till kreditinstitut	394 349								394 349
Utlåning till allmänheten	1 649 757	1 069 837	46 092	72 044	435 881				3 273 611
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	5 161	457 219	25 025						487 405
Övriga tillgångar	800 191							54 124	854 315
Summa	2 849 458	1 883 700	111 443	72 044	456 289	207 062	-	58 181	5 638 177

Skulder

Skulder till kreditinstitut		7							7
Inlåning från allmänheten	4 899 547	86 385	71 232	16 792	8 285			10 656	5 092 897
Övriga skulder								16 832	16 832
Efterställda skulder		45 000							45 000
Eget kapital								483 441	483 441
Summa skulder och eget kapital	4 899 554	131 385	71 232	16 792	8 285	-	-	510 929	5 638 177
Differens tillgångar och skulder	-2 050 096	1 752 315	40 211	55 252	448 004	207 062	-	-452 748	
Räntederivat, fast ränta erhålls ¹		100 000							100 000
Räntederivat, fast ränta erläggs ²						100 000			100 000
Kumulativ exponering	-2 050 096	-197 781	-157 570	-102 318	345 686	452 748	452 748	-	

^{1 & 2} Nominellt värde

Räntenettorisik; genomslag på räntenettet under kommande tolv månadersperiod vid en ränteuppgång eller nedgång på 1 procentenhet på balansdagen utgör -3 063 tkr (-3 821 tkr), givet de räntebärande tillgångar och skulder som finns per balansdagen.

Derivat och säkringsredovisning

	Nominellt belopp 2018									
	Återstående kontraktsenlig löptid					Positiva verkliga värden		Negativa verkliga värden		
	< 1 år	1-5 år	> 5 år	Summa nominellt belopp 2018	2017	2018	2017	2018	2017	
Derivat ej i säkringsredovisning										
Ränterelaterade kontrakt										
Swappar		100 000		100 000	100 000			753	545	
Summa		100 000		100 000	100 000			753	545	

Derivat avsedda för riskhantering, ej säkringsredovisning

Sparbanken använder sig av derivat där säkringsredovisning inte tillämpas antingen därför att säkringsrelationen inte kvalificerar för säkringsredovisning enligt IAS 39 eller för att sparbanken gjort bedömningen att den volatilitet som uppstår om säkringsredovisning inte tillämpas inte är så stor för att motivera det merarbete som säkringsredovisning medför. Derivaten används för att skydda sparbanken mot ränterisk.

Valutarisk

Sparbanken är i princip inte utsatt för valutarisk. Den (begränsade) utlåning i utländsk valuta som sparbanken har i sin tillgångsportfölj, säkras genom överensstämmande upplåning i Swedbank. Den reella valutarisken är därmed begränsad till sparbankens begränsade medel för valutaväxling på bankkontoren. Valutarisken kan därför inte påverka sparbankens ställning eller resultat.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från en aktie varierar på grund av förändringar i marknadspriser (oavsett om förändringarna orsakas av faktorer relaterade specifikt till det aktien eller dess emittent, eller faktorer som påverkar alla liknande finansiella instrument som hadlas med på marknaden).

Per 31 december 2018 är sparbanken inte utsatt för någon väsentlig aktiekursrisk till följd av innehavet i Swedbank AB.

Operativa risker

Med operativ risk avses risken för att fel eller brister i administrativa rutiner leder till oväntade ekonomiska eller förtroendemässiga förluster. Dessa kan exempelvis orsakas av bristande intern kontroll, bristfälliga system eller teknisk utrustning. Även risken för oegentligheter, internt eller externt, ingår i den operativa risken.

De operativa riskerna motverkas genom intern kontroll. Upprätthållandet av en god intern kontroll är en ständigt pågående process i sparbanken, som bl a omfattar

- kravet på att det skall finnas ändamålsenliga rutiner och instruktioner,
- klart definierad ansvars- och arbetsfördelning för medarbetarna,
- IT-stöd i form av ekonomi-, kredit och inlåningssystem med inbyggda maskinella avstämningar och kontroller,
- behörighetssystem,
- interna informations- och rapporteringssystem för att bl a tillgodose ledningens krav på information om exempelvis sparbankens riskexponering, samt
- informationssäkerhet och fysisk säkerhet för att skydda sparbankens och kundernas tillgångar.

Not 4 Räntenetto

<i>Tkr</i>	2018	2017
Ränteintäkter		
Utlåning till kreditinstitut	56	6
Utlåning till allmänheten	74 415	78 896
Räntebärande värdepapper	2 614	4 249
Summa	77 085	83 151
<i>Varav: ränteintäkt från finansiella poster ej värderade till verkligt värde via RR</i>	<i>77 085</i>	<i>82 444</i>
<i> ränteintäkt från osäkra fordringar</i>	<i>ET</i>	<i>902</i>
Räntekostnader		
Skulder till kreditinstitut	-1 227	-1 555
Inlåning från allmänheten	-9 224	-8 289
<i>varav kostnad för insättningsgaranti</i>	<i>-5 334</i>	<i>-4 235</i>
Derivat	-878	-729
<i>- ej säkringsredovisning</i>	<i>-878</i>	<i>-729</i>
Efterställda skulder	-3 000	-2 964
Övriga	-212	-457
Summa	-14 541	-13 994
<i>Varav räntekostnad från finansiella poster ej värderade till verkligt värde via RR</i>	<i>-14 541</i>	<i>-13 994</i>
Räntenetto	62 544	69 157
	2018	2017
Räntemarginal (Totala ränteintäkter i % av medelomslutning (MO) minus totala räntekostnader i % av MO exkl. genomsnittligt eget kapital och obeskattade reserver)	1,05	1,24
Placeringsmarginal (Räntenetto i % av MO)	1,08	1,26

Not 5 Erhållna utdelningar

<i>Tkr</i>	2018	2017
Swedbank AB	13	13
Sparbankernas Försäkrings AB	47	66
Summa	60	79

Not 6 Provisionsintäkter

<i>Tkr</i>	2018	2017
Betalningsförmedlingsprovisioner	7 134	6 910
Utlåningsprovisioner	25 980	25 664
Inlåningsprovisioner	8 900	9 243
Provisioner avseende utställda finansiella garantier	150	122
Värdepappersprovisioner	12 757	12 730
Övriga provisioner	4 767	4 932
Summa	59 688	59 601

Not 7 Provisionskostnader

<i>Tkr</i>	2018	2017
Betalningsförmedlingsprovisioner	-4 579	-4 771
Värdepappersprovisioner	-2 261	-1 972
Övriga provisioner	-863	-903
Summa	-7 703	-7 646

Not 8 Nettoresultat av finansiella transaktioner

<i>Tkr</i>	2018	2017
Räntebärande värdepapper	791	569
Andra finansiella instrument	-493	-545
Förändringar i förlustreserv på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat överfört till periodens resultat	62	-
Valutakursförändringar	1 210	1 544
Summa	1 570	1 568

Nettovinst/nettoförlust uppdelat per kategori

	2018	2017
Vinst/förlust vid försäljning av investeringar	791	365
Finansiella tillgångar till verkligt värde via resultaträkningen, tvingande	-493	-341
Förändringar i förlustreserv på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat överfört till periodens resultat	62	-
Valutakursförändringar	1 210	1 544
Summa	1 570	1 568

Not 9 Övriga rörelseintäkter

<i>Tkr</i>	2018	2017
Intäkter från rörelsefastigheter	222	219
Övriga rörelseintäkter	1 763	360
Summa	1 985	579

Not 10 Allmänna administrationskostnader

<i>Tkr</i>	2018	2017
Personalkostnader		
Löner och arvoden	-24 735	-22 568
Sociala avgifter	-9 226	-8 592
Kostnad för pensionspremier	-3 849	-4 446
Avsättning till vinstandelsstiftelse, inkl. löneskatt	-1 487	-720
Övriga personalkostnader	-1 804	-1 760
Summa personalkostnader	-41 101	-38 086
Övriga administrationskostnader		
Hyror och andra lokalkostnader	-2 272	-2 142
IT-kostnader	-17 210	-16 752
Konsulttjänster	-3 708	-2 154
Revision	-743	-747
Porto och telefon	-2 327	-2 457
Fastighetskostnader	-839	-732
Övriga	-2 646	-5 065
Summa övriga administrationskostnader	-29 745	-30 049
Summa	-70 846	-68 135

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Tkr	2018		2017	
	Ledande befattningshavare	Övriga anställda	Ledande befattningshavare	Övriga anställda
Löner	2 716	22 019	2 527	20 041
Sociala kostnader	1 033	8 193	976	7 616
Summa	3 749	30 212	3 503	27 657

Av sparbankens pensionskostnader på 3 849 tkr (4 446 tkr) avser 1 042 tkr (983 tkr) sparbankens ledande befattningshavare (2 (2) personer).

Ledande befattningshavares ersättningar

Berednings- och beslutsprocess

Ersättning till verkställande direktör och vice verkställande direktör beslutas av styrelsen.
Ledande befattningshavare utgörs av VD och vice VD.

Lön och arvoden

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår fast arvode och sammanträdesarvode enligt sparbanksstämmans beslut.
Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, rörlig ersättning, övriga förmåner samt pension. Ersättning till verkställande direktören för 2018 har beslutats av styrelsen.
Arvode till valberedningen har utgått med 74 tkr (21 tkr). Valberedningen består av 4 ledamöter och är utsedda av huvudmännen.

Löner och ersättningar till ledande befattningshavare

2018

Tkr	Grundlön / styrelse-arvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Vinstandels stiftelse	Övriga ersättningar	Summa
Styrelsens ordförande Daniel Jonasson	200	272					472
Göran Andersson	90	107					197
Camilla Lindblom Fors	60	87					147
Astrid Olsson	60	78					138
Hans-Olov Blom	60	81					141
Sven-Bertil Nilsson	60	72					132
Åke Carlsson	60	78					138
VD Magnus Olsson	1 837		156	1 073	30		3 096
vVD Stefan Fritz	879		89	329	30		1 327
Personalrepresentanter	1 178		21	176	60		1 435
Summa	4 484	775	266	1 578	120	-	7 223

Löner och ersättningar till ledande befattningshavare

2017

Tkr	Grundlön / styrelse-arvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Vinstandels stiftelse	Övriga ersättningar	Summa
Styrelsens ordförande Daniel Jonasson	150	202					352
Göran Andersson	75	75					150
Camilla Lindblom Fors	50	66					116
Astrid Olsson	50	62					112
Hans-Olov Blom	50	62					112
Sven-Bertil Nilsson	50	56					106
Åke Carlsson	50	66					116
VD Magnus Olsson	1 707		126	1 009	15		2 857
vVD Stefan Fritz	820		86	310	15		1 231
Personalrepresentanter	1 154		17	159	29		1 359
Summa	4 156	589	229	1 478	59	-	6 511

Avsättning till vinstandelsstiftelse sker på samma villkor för bankledning som för övriga medarbetare. Under året har det utgått 30 tkr (fg år 15 tkr) per heltidsanställd vilket totalt innebär en kostnad för banken med 1 487 tkr (fg år 720 tkr) inkl löneskatt.

Övriga förmåner avser tjänstebil och ränteförmån.

Pensioner

VD har utöver ordinarie pensionsavtal med SPK, 10% av lönen avsatt till en direkt pension. Upplysningar om inbetalningar och värde framgår av not 26.

Avgångsvederlag

VD har rätt till lön under uppsägningstid i 12 månader.

Lån till ledande befattningshavare

<i>Tkr</i>	2018	2017
Verkställande direktör och vice verkställande direktör (ställföreträdande för verkställande direktör)	339	1 343
Styrelseledamöter och styrelsesuppleanter	8 909	9 174
Summa	9 248	10 517

Samtliga lån avser lån med fullgod pantsäkerhet eller borgen bortsett från 225 tkr (578 tkr) i krediter utan säkerhet, till ett beviljat belopp av 225 tkr (578 tkr).

Lånevillkoren överensstämmer med dem som normalt tillämpas vid kreditgivning till allmänheten eller till övrig personal.

Offentliggörande av uppgifter om ersättning

Upplysningar om ersättningar som ska lämnas i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2011:1 2 kap. 11 § lämnas på företagets hemsida, www.dalsbank.se.

Medelantalet anställda

	2018	2017
Sparbanken		
- varav kvinnor	34	35
- varav män	13	13
Totalt	47	48

Könsfördelning i ledningen

Styrelsen		
Antal kvinnor	4	4
Antal män	6	6
Övriga ledande befattningshavare inkl verkställande direktören		
Antal kvinnor		
Antal män	2	2

Arvode och kostnadsersättning till revisorer

	2018	2017
Revisionsgruppen i Borås AB		
Revisionsuppdrag	106	89

Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av årsredovisningen och bokföringen, styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal. Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på sparbankens revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 11 Övriga rörelsekostnader

<i>Tkr</i>	2018	2017
Avgifter till centrala organisationer	-1 269	-1 340
Försäkringskostnader	-764	-821
Säkerhetskostnader	-730	-719
Marknadsföringskostnader	-1 876	-1 353
Realisationsförlust vid avyttring av materiella tillgångar	-	-8
Övriga rörelsekostnader	-52	-209
Summa	-4 691	-4 450

Not 12 Kreditförluster, netto

<i>Tkr</i>	2018	2017
Lån till upplupet anskaffningsvärde, låneåtaganden samt finansiella garantier		
Förändring kreditförlustreserv stadi 1	-761	
Förändring kreditförlustreserv stadi 2	423	
Kreditförluster netto ej kreditförsämrade utlåning, låneåtaganden samt finansiella garantier	-338	-
Förändring kreditförlustreserv stadi 3	-1 591	
Periodens bortskrivning avseende konstaterade förluster	-3 313	-6 472
Återvinningar på tidigare konstaterade förluster	-	3 193
Specifika reserveringar enligt IAS39		-10 847
Inbetalt på tidigare års konstaterade kreditförluster (-)	446	576
Kreditförluster netto, kreditförsämrade utlåning, låneåtaganden samt finansiella garantier	-4 458	-13 550
Summa kreditförluster netto	-4 796	-13 550

Förlustreserv för förväntade kreditförluster för tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat uppgick till 460 tkr. Reserven är bokförd mot övrigt totalresultat.

Not 13 Skatter

Redovisat i rapporten över resultat och övrigt totalresultat/rapport över resultat

<i>Tkr</i>	2018	2017
Aktuell skattekostnad		
Årets skattekostnad	-8 998	-8 154
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	-652	730
	-9 650	-7 424
Uppskjuten skatteintäkt	57	108
	57	108
Totalt redovisad skattekostnad	-9 593	-7 316

Avstämning av effektiv skatt

<i>Tkr</i>	2018	2017
Resultat före skatt	36 359	35 757
Skatt enligt gällande skattesats	22,0% -7 999	22,0% -7 867
Ej avdragsgilla kostnader	2,6% -931	0,6% -197
Ej skattepliktiga intäkter	0,0% 13	-0,1% 18
Skatt hänförlig till tidigare år	1,8% -652	-2,0% 730
Effekt av ändrad skattesats	0,1% -24	0,0% -
Redovisad effektiv skatt	26,4% -9 593	20,5% -7 316

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat

<i>Tkr</i>	Före skatt	Skatt	Efter skatt
		2018	
Finansiella tillgångar värderade via övrigt totalresultat	-3 694	812	-2 882
Övrigt totalresultat	-3 694	812	-2 882
		2017	
Finansiella tillgångar som kan säljas	29	-11	18
Övrigt totalresultat	29	-11	18

Förändrad skattesats

Fr o m 1 januari 2019 är skattesatsen i Sverige 21,4% för att sedan sänkas till 20,6% fr o m 1 januari 2021.

Redovisat i balansräkningen

Uppskjutna skattefordringar och skulder hänför sig till följande:

Tkr	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Pensionsavsättningar	359	303			359	303
Skattefordringar/-skulder, netto	359	303	-	-	359	303

Not 14 Belåningsbara statsskuldförbindelser m m

Tkr	2018-12-31		2017-12-31	
	Verkligt värde	värde	Verkligt värde	värde
Belåningsbara statsskuldförbindelser m m				
Svenska kommuner	277 925	277 925	574 318	574 318
Utländska stater			50 122	50 122
Summa	277 925	277 925	624 440	624 440
Positiv skillnad till följd av att bokförda värden överstiger nominella värden		937		2 508
Negativ skillnad till följd av att bokförda värden understiger nominella värden		-12		-68
Summa		925		2 440

Samtliga tillgångar i balansposten ingår i steg 1 vid beräkningen av förväntade kreditförluster, vilket innebär att någon betydande ökning av kreditrisk inte skett och att förlustreserven beräknas utifrån de förväntade förlusterna för de kommande 12 månaderna. Ackumulerad förlustreserv för förväntade kreditförluster redovisade i resultaträkningen och som minskar det redovisade värdet för balansposten uppgår till 0 tkr.

Not 15 Utlåning till kreditinstitut

Tkr	2018-12-31	2017-12-31
Swedbank		
-Svensk valuta	270 804	312 308
-Utländsk valuta	3 956	9 114
Övriga	112 926	72 927
Summa	387 686	394 349

Not 16 Utlåning till allmänheten

Tkr	2018-12-31	2017-12-31
Utestående fordringar, brutto		
-Svensk valuta	3 354 890	3 284 825
-Utländsk valuta	1 499	-
Förlustreservering	-25 309	-11 214
Redovisat värde, netto	3 331 080	3 273 611

Förändringar i redovisat bruttovärde och förlustreserver

Tkr	Ej kreditförsämrade		Kreditförsämrade	Total
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	
Redovisat bruttovärde:				
Redovisat bruttovärde per 1 januari 2018	2 961 976	275 211	47 638	3 284 825
Nya finansiella tillgångar	647 600	6 679	601	654 880
Bortbokade finansiella tillgångar	-498 012	-51 730	-33 574	-583 316
Överföringar mellan stadier under perioden				
från stadie 1 till stadie 2	-111 796	111 796		–
från stadie 1 till stadie 3	-5 385		5 385	–
från stadie 2 till stadie 1	53 984	-53 984		–
från stadie 2 till stadie 3		-7 591	7 591	–
från stadie 3 till stadie 2		286	-286	–
Övrigt	–	–	–	–
Redovisat bruttovärde per 31 december 2018	3 048 367	280 667	27 355	3 356 389
Förlustreserver				
Förlustreserver per 1 januari 2018	2 409	7 154	13 380	22 943
Nya finansiella tillgångar	965	91	119	1 175
Bortbokade finansiella tillgångar	-311	-1 134	-2 735	-4 180
Förändrade riskvariabler (EAD, PD, LGD)	396	-845	-1 407	-1 856
Förändringar i makroekonomiska scenarier	498	649	24	1 171
Förändringar pga. expertutlåtanden (manuella modifieringar och individuella bedömningar)				
Överföringar mellan stadier under perioden			3 715	3 715
från stadie 1 till stadie 2	-516	2 468	–	1 952
från stadie 1 till stadie 3	-371	–	528	157
från stadie 2 till stadie 1	83	-506	–	-423
från stadie 2 till stadie 3	–	-1 128	1 881	753
från stadie 3 till stadie 2	–	–	–	–
från stadie 3 till stadie 1	–	2	-67	-65
Övrigt	-2	-31	–	-33
Förlustreserver per 31 december 2018	3 151	6 720	15 438	25 309
Redovisat värde, netto	3 045 216	273 947	11 917	3 331 080
Öppningsbalans per 1 januari 2018	2 959 567	268 057	34 258	3 261 882

Redovisat bruttovärde och förlustreserv - branschfördelning

Tkr	31 december 2018		
	Redovisat bruttovärde	Förlustreserv	Redovisat nettovärde
Utlåning till allmänheten			
Privatpersoner	764 584	4 029	760 555
Jordbruk, skogsbruk och fiske	1 129 612	3 344	1 126 268
Tillverkningsindustri	100 954	3 293	97 661
Offentliga tjänster och samhällsservice	130 499	419	130 080
Byggnadsverksamhet	265 221	604	264 617
Handel	120 438	579	119 859
Transport	36 847	167	36 680
Hotell och restaurang	33 828	406	33 422
Informationsteknologi	9 442	27	9 415
Bank och försäkring	15 000	2	14 998
Fastighetsförvaltning	529 256	1 016	528 240
Bostadsrättsföreningar	41 395	12	41 383
Företagstjänster	117 786	323	117 463
Övrig företagsutlåning	61 527	11 088	50 439
Summa utlåning till allmänheten	3 356 389	25 309	3 331 080

Redovisat bruttovärde och förlustreserv per stadie – jämförelse med öppningsbalans

Tkr

	31 december 2018	1 januari 2018
Utlåning till allmänheten, privatkunder		
Stadie 1		
Redovisat bruttovärde	2 067 122	1 971 812
Förlustreserver	-1 750	-1 311
Redovisat värde	2 065 372	1 970 501
Stadie 2		
Redovisat bruttovärde	246 475	199 792
Förlustreserver	-5 676	-4 386
Redovisat värde	240 799	195 406
Stadie 3		
Redovisat bruttovärde	6 615	9 302
Förlustreserver	-1 816	-3 946
Redovisat värde	4 799	5 356
Totalt redovisat värde, utlåning privatkunder	2 310 970	2 171 263
Utlåning till allmänheten, företagskunder		
Stadie 1		
Redovisat bruttovärde	981 245	990 164
Förlustreserver	-1 401	-1 098
Redovisat värde	979 844	989 066
Stadie 2		
Redovisat bruttovärde	34 192	75 419
Förlustreserver	-1 044	-2 768
Redovisat värde	33 148	72 651
Stadie 3		
Redovisat bruttovärde	20 740	38 336
Förlustreserver	-13 622	-9 435
Redovisat värde	7 118	28 901
Totalt redovisat värde, utlåning företagskunder	1 020 110	1 090 618
Totalt		
Redovisat bruttovärde stadie 1	3 048 367	2 961 976
Redovisat bruttovärde stadie 2	280 667	275 211
Redovisat bruttovärde stadie 3	27 355	47 638
Totalt redovisat värde brutto	3 356 389	3 284 825
Förlustreserver stadie 1	-3 151	-2 409
Förlustreserver stadie 2	-6 720	-7 154
Förlustreserver stadie 3	-15 438	-13 381
Totalt förlustreserver	-25 309	-22 944
Totalt redovisat värde, utlåning till allmänheten	3 331 080	3 307 769
Andel stadie 3 lån, brutto, %	0,82%	1,45%
Andel stadie 3 lån, netto, %	0,36%	1,04%
Förlustreserver kvot stadie 1 lån	0,10%	0,08%
Förlustreserver kvot stadie 2 lån	2,39%	2,60%

Förlustreserver IFRS 9 2018 jämfört med IAS 39 2017

Tkr

	31 december 2018	31 december 2017
Nedskrivningar - ej kreditförsämrade		
Gruppvisa reserveringar		
12 månaders förlustreserv (stadie 1)	3 151	
Förlustreserv återstående löptid (stadie 2)	6 720	
Nedskrivningar - kreditförsämrade exponeringar (stadie 3)	15 438	11 214
Summa nedskrivningar	25 309	11 214

	Individuellt värderade låne-
Förändring av nedskrivningar, tkr	
Ingående balans 1 januari 2017	3 560
Årets nedskrivning för kreditförluster	10 847
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	-3 193
Utgående balans 31 december 2017	11 214

Not 17 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Tkr	2018-12-31		2017-12-31	
	Verkligt värde	värde	Verkligt värde	värde
Emitterade av andra låntagare				
Svenska bostadsinstitut	250 652	250 652	251 524	251 524
Icke finansiella företag	137 899	137 899	175 254	175 254
Finansiella företag	29 958	29 958		
Utländska emittenter	5 010	5 010	60 627	60 627
Summa emitterade av andra låntagare	423 519	423 519	487 405	487 405
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	423 519	423 519	487 405	487 405
Positiv skillnad till följd av att bokförda värden överstiger nominella värden		995	3 405	
Negativ skillnad till följd av att bokförda värden understiger nominella värden		-476	-	

Förändringar i redovisat bruttovärde och förlustreserver

Tkr	Ej kreditförsämrade		Kreditförsämrade	Total
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	
Redovisat bruttovärde:				
Redovisat bruttovärde per 1 januari 2018	472 119	15 286		487 405
Nya finansiella tillgångar	87 568	-		87 568
Bortbokade finansiella tillgångar	-151 294	-		-151 294
Övrigt	-	-160		-160
Redovisat bruttovärde per 31 december 2018	408 393	15 126	-	423 519
Förlustreserver				
Förlustreserver per 1 januari 2018	278	243		521
Nya finansiella tillgångar	93	-		93
Bortbokade finansiella tillgångar	-197	-		-197
Förändrade riskvariabler (EAD, PD, LGD)	-	43		43
Övrigt	-	-		-
Förlustreserver per 31 december 2018	174	286	-	460
Redovisat värde, netto	408 219	14 840	-	423 059

Förlustreserv för tillgångar redovisade till verkligt värde via övrigt totalresultat uppgår till 460 tkr och har redovisats i eget kapital i posten fond för verkligt värde.

Not 18 Aktier och andelar

<i>Tkr</i>	2018-12-31	2017-12-31	
Aktier och andelar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat			
Swedbank	198	198	
Övriga	6 042	6 832	
Summa aktier och andelar	6 240	7 030	
<i>varav:</i>			
Noterade värdepapper på börs	198	198	
Onoterade värdepapper	6 042	6 832	
Företag	Antal	Verkligt värde	Redovisat värde
Aktier			
Swedbank	1 000	198	198
Sparbankernas Försäkrings AB	1 038	1 276	1 276
Credit Suisse	100	2 274	2 274
Ekoväst Invest AB	6 666	2 492	2 492
Summa		6 240	6 240

Investeringar i egetkapitalinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat, innehav på balansdagen

<i>Tkr</i>	Per 2018-12-31		
	Verkligt värde	Överföringar av vinst eller förlust under perioden	Utdelning under perioden
Swedbank	198	–	13
Sparbankernas Försäkrings AB	1 276	–	47
Ekoväst Invest AB	2 492	–	–
Total	3 966	–	60

Investeringar ovan är innehav av strategisk betydelse för banken varför banken anser att klassificering till verkligt värde via övrigt totalresultat är den mest rättvisande redovisningsprincipen.

Not 19 Materiella anläggningstillgångar

<i>Tkr</i>	Inventarier	Byggnader och mark	Totalt
Anskaffningsvärde			
Ingående balans 1 januari 2017	22 285	26 691	48 976
Förvärv	1 170	1 878	3 048
Avyttringar och utrangeringar	-270	–	-270
Utgående balans 31 december 2017	23 185	28 569	51 754
Ingående balans 1 januari 2018	23 185	28 569	51 754
Förvärv	1 081	36	1 117
Avyttringar och utrangeringar	-814	–	-814
Utgående balans 31 december 2018	23 452	28 605	52 057

Avskrivningar

Ingående balans 1 januari 2017	-19 794	-8 092	-27 886
Årets avskrivningar	-926	-520	-1 446
Utgående balans 31 december 2017	-20 720	-8 612	-29 332
Ingående balans 1 januari 2018	-20 720	-8 612	-29 332
Årets avskrivningar	-916	-537	-1 453
Avyttringar och utrangeringar	608	–	608
Utgående balans 31 december 2018	-21 028	-9 149	-30 177

Redovisade värden			
Per 2017-01-01	2 491	18 599	21 090
Per 2017-12-31	2 465	19 957	22 422
Per 2018-01-01	2 465	19 957	22 422
Per 2018-12-31	2 424	19 456	21 880

Not 20 Övriga tillgångar

<i>Tkr</i>	2018-12-31	2017-12-31
Skattekonto	1 461 367	800 191
Övriga tillgångar	3 213	4 325
Summa	1 464 580	804 516

Not 21 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

<i>Tkr</i>	2018-12-31	2017-12-31
Förutbetalda kostnader	733	219
Upplupna ränteintäkter	3 999	3 254
Upplupna provisionsintäkter	16 123	16 571
Summa	20 855	20 044

Not 22 Skulder till kreditinstitut

<i>Tkr</i>	2018-12-31	2017-12-31
Övriga	1 713	7
Summa	1 713	7

Not 23 Inlåning från allmänheten

<i>Tkr</i>	2018-12-31	2017-12-31
Allmänheten		
Svensk valuta	5 376 469	5 083 943
Utländsk valuta	5 277	8 954
Summa	5 381 746	5 092 897

Inlåningen per kategori av kunder

Offentlig sektor	194 149	337 193
Företagssektor	652 160	616 354
Hushållssektor	4 295 806	3 884 249
<i>Varav: enskilda företagare</i>	<i>1 477 685</i>	<i>1 344 236</i>
Övriga	239 631	255 101
Summa	5 381 746	5 092 897

Not 24 Övriga skulder

<i>Tkr</i>	2018-12-31	2017-12-31
Negativt värde på derivatinstrument	753	545
Leverantörsskulder	487	438
Preliminärskatt räntor	769	824
Anställdas källskattemedel	665	635
Avräkningskonto utlägg pantbrev	1 862	970
Övriga skulder	2 061	1 643
Summa	6 597	5 055

Not 25 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

<i>Tkr</i>	2018-12-31	2017-12-31
Upplupna räntekostnader	1 243	1 677
Övriga upplupna kostnader	9 297	8 612
Förutbetalda intäkter	96	111
Summa	10 636	10 400

Not 26 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Nettoskuld

<i>Tkr</i>	2018-12-31	2017-12-31
Avsättning vid årets ingång	1 377	889
Årets avsättning	447	418
Värdeförändring	-79	70
Avsättning för direktpension VD, inklusive löneskatt	1 745	1 377
<i>varav löneskatt</i>	341	269

Not 27 Övriga avsättningar

<i>Tkr</i>	2018	2017
Garantier		
Värde vid årets ingång	–	
Övergångseffekt IFRS9	204	
Avsättningar under perioden	65	
Värde vid årets utgång	269	–

Finansiella garantier och låneåtaganden - Förändringar i förlustreserver

	Ej kreditförsämrade		Kreditförsämrade	Total
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	
Förlustreserver per 1 januari 2018	110	94	–	204
Nya låneåtaganden eller lånelöften	32	10	1	43
Finansiella garantier och lånelöften kontrakt som förfallit eller sålts	-21	-23		-44
Förändrade riskvariabler (EAD, PD, LGD)	1	19		20
Förändringar i makroekonomiska scenarier	14	5		19
Överföringar mellan stadier under perioden				
från stadie 1 till stadie 2	-13	55		42
från stadie 2 till stadie 1	7	-39		-32
från stadie 2 till stadie 3		-17	34	17
Förlustreserver per 31 decemer 2018	130	104	35	269

Garantier

Avsättningen för garantier hänför sig huvudsakligen till utfärdade bankgarantier under tidigare och innevarande räkenskapsår. Avsättningen bygger på beräkningar gjorda på grundval av historiska data för garantier knutna till liknande produkter och tjänster.

Not 28 Efterställda skulder

	Valuta	Nom	Räntesats	Förfallodag	2018	2017
Förlagslån 1	SEK	45 000	6,54%	2019-04-08	45 000	45 000
Summa		45 000			45 000	45 000

Förlagslånen är efterställda sparbankens övriga skulder, vilket innebär att de medför rätt till betalning först efter det att övriga fordringsägare erhållit återbetalning.

Not 29 Eget kapital

För specifikation av förändringar i eget kapital se rapport över förändring i eget kapital.

Reserver för ackumulerat övrigt totalresultat

	Fond för verkligt värde
	Verkligt värde- reserv
Ingående redovisat värde 2017-01-01	4 160
Årets förändringar i verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas	29
Skatt hänförlig till komponenter i övrigt totalresultat	-11
Utgående redovisat värde 2017-12-31	<u>4 178</u>
Övergångseffekt IFRS9	636
Ingående redovisat värde 2018-01-01	<u>4 814</u>
Eget kapitalinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat – nettoförändring i verkligt värde	-
Realiserat resultat egetkapitalinstrument	-11
Förändring i verkligt värde på skuldinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	-3 633
Förändringar i förlustreserv på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat överfört till periodens resultat	-61
Skatt hänförlig till komponenter i övrigt totalresultat	812
Utgående redovisat värde 2018-12-31	<u>1 921</u>

Balanserad vinst eller förlust

Utgörs av effekten av den retroaktiva tillämpningen av IFRS9 per 2018-01-01, samt den under räkenskapsåret realiserade värdeförändringen på sådana egenkapitalinstrument som sparbanken vid den initiala redovisningen oåterkalleligt definierat som värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat.

Förslag till disposition av Sparbankens vinst

Årets resultat enligt balansräkningen utgör, tkr	26 766
Balanserat resultat (övergångseffekt IFRS9), tkr	-9 130
	<u>17 636</u>

Styrelsen föreslår att detta belopp disponeras enligt följande:

Anslag till allmännyttiga ändamål	800
Överföring till reservfonden, tkr	16 836

Not 30 Ställda säkerheter

Tkr	2018-12-31	2017-12-31
I form av ställda säkerheter för egna skulder och avsättningar		
Tillgångar som är direkt pantsatta för sparbankens skulder (avser direktpension)	1 405	1 108
Summa ställda säkerheter	1 405	1 108

Not 31 Eventualförpliktelser

Tkr	2018-12-31	2017-12-31
<i>Nominella belopp</i>		
Garantier		
Garantiförbindelser - krediter	20 919	20 444
Garantiförbindelser - övriga	9 168	20 366
Övriga eventualförpliktelser	51 361	40 955
Summa	81 448	81 765

Not 32 Åtaganden

<i>Tkr</i>	2018-12-31	2017-12-31
<i>Nominella belopp</i>		
Övriga åtaganden		
Valutaterminer	599	3 324
Kreditlöften	72 482	47 322
Outnyttjad del av beviljade räkningskrediter	282 917	269 336
Övriga åtaganden	7 508	7 508
Summa	363 506	327 490

Not 33 Närstående

Närstående relationer

Sparbanken har närstående relation med bankens styrelsemedlemmar (ej persoanrepresentanter som ingår i not 10)

Sammanställning över närståendetransaktioner

I "Fordran på närstående ingår både privat- och företagskrediter

<i>Tkr</i>	År	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december	Erhållen ränta	Betald ränta
Till Sparbanken närstående personer	2018	8 644	9 424	180	3
	2017	9 896	9 556	214	2

Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor.

Transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning

Vad gäller lön och andra ersättningar samt pensioner till nyckelpersoner i ledande ställning, se not 10.

Not 34 Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar 2018

Tkr	Redovisat värde					Verkligt värde	
	Verkligt värde	Initialt identifierade till verkligt värde	Derivat som säkringsredovisas	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde via övrigt totalresultat	Skuldinstrument	Eget kapital-instrument
							Totalt
Tkr	Verkligt värde (tvingande)						
Kassa				4 332			4 332
Belåningsbara statsskuldförbindelser					277 925		277 925
Utlåning till kreditinstitut				387 686			387 686
Utlåning till allmänheten				3 331 080			3 331 080
Obligationer och andra räntebärande värdepapper					423 519		423 519
Aktier och andelar	2 274					3 966	6 240
Övriga tillgångar				1 471 850			1 471 850
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader				20 855			20 855
Summa	2 274	-	-	5 215 803	701 444	3 966	5 923 487

Finansiella skulder 2018

Tkr	Redovisat värde					Verkligt värde		
	Skulder som innehas för handel	Verkligt värde	Initialt identifierade till verkligt värde	Derivat som säkringsredovisas	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde via övrigt totalresultat	Skuldinstrument	Eget kapital-instrument
								Totalt
Skulder till kreditinstitut					1 713			1 713
Inlåning från allmänheten					5 381 746			5 381 746
Övriga skulder		753			5 844			6 597
Upplupna kostnader och Avsättningar					10 636			10 636
Efterställda skulder					2 014			2 014
					45 000			45 000
Summa	-	753	-	-	5 446 953	-	-	5 447 706

Finansiella tillgångar och skulder 2017

Tkr	Redovisat värde						Verkligt värde	
	Initialt identifierade till verkligt värde	Låne- och kundfordringar	Investeringar som hålles till förfall	Finansiella tillgångar som kan säljas	Övriga skulder	Totalt	Totalt	
Kassa		4 057				4 057		
Belåningsbara				624 440		624 440	624 440	
Utlåning till kreditinstitut		394 349				394 349	-	
Utlåning till allmänheten		3 273 611				3 273 611		
Obligationer och andra	15 286			472 119		487 405	487 405	
Aktier och andelar				7 030		7 030	7 030	
Övriga tillgångar		804 819				804 819		
Upplupna intäkter och		20 044				20 044		
Summa	15 286	4 496 880	-	1 103 589	-	5 615 755	1 118 875	
Skulder till kreditinstitut					7	7		
Inlåning från allmänheten					5 092 897	5 092 897		
Övriga skulder	545				4 510	5 055	545	
Upplupna kostnader					10 400	10 400		
Avsättningar					1 377	1 377		
Efterställda skulder					45 000	45 000		
Summa	545	-	-	-	5 154 191	5 154 736	545	

Vissa upplysningar om finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen

Verkliga värden för finansiella tillgångar och skulder som handlas på en aktiv marknad baseras på noterade priser. För övriga finansiella instrument använder sig sparbanken av andra värderingstekniker. Banken använder observerbara data i så stor utsträckning som möjligt. Finansiella instrument där handeln inte är frekvent och det verkliga värdet därför mindre objektivt, krävs i varierande utsträckning att banken gör bedömningar beroende på likviditet, koncentrationer, osäkerheter beträffande marknadsfaktorer, prisantaganden och andra risker som påverkar ett specifikt instrument.

Verkliga värden kategoriseras i olika nivåer i en verkligt värde-hierarki baserat på indata som används i värderingstekniken enligt följande:

- Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för identiska instrument
Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1. Denna kategori inkluderar instrument som värderas baserat på noterade priser på aktiva marknader för liknande instrument, noterade priser för identiska eller liknande instrument som handlas på marknader som inte är aktiva, eller andra värderingstekniker där all väsentlig indata är direkt och indirekt observerbar på marknaden.
Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden. Denna kategori inkluderar alla instrument där värderingstekniken innefattar indata som inte baseras på observerbar data och där den har en väsentlig påverkan på värderingen.

Ytterligare information om antaganden som gjorts vid värdering till verkligt värde liksom kvantitativa upplysningar om värderingar till verkligt värde och känsligheter framgår nedan. I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen.

Avstämning av verkliga värden i nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för sådana finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen med räkningen med utgångspunkt från en värderingsteknik som bygger på icke-observerbar indata (nivå 3).

<i>Tkr</i>	Aktier och andelar
Ingående balans 2017-01-01	5 482
Totalt redovisade vinster och förluster:	
- redovisat i årets resultat	
- redovisat i övrigt totalresultat	
Anskaffningsvärde förvärv	235
Försäljningslikvid försäljning	
Utgående balans 2017-12-31	5 717
Orealiserade vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2017-12-31	
Ingående balans 2018-01-01	5 717
Totalt redovisade vinster och förluster:	
- redovisat i årets resultat	
- redovisat i övrigt totalresultat	
Anskaffningsvärde förvärv	
Försäljningslikvid försäljning	-950
Utgående balans 2018-12-31	4 767
Orealiserade vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2018-12-31	

Värdering till verkligt värde - Värderingstekniker och väsentliga ej observerbara indata

Följande sammanfattar de metoder och antaganden som främst använts för att fastställa verkligt värde på de finansiella instrument som redovisas i tabellen ovan.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t ex courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterad säljkurs. Instrument som är noterade på en aktiv marknad återfinns i balansposterna Aktier och andelar, Belåningsbara statsskuld-förbindelser samt Obligationer och andra räntebärande värdepapper. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är kvoterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Derivatinstrument tas upp till det verkliga värde som erhålls från motpart där verkligt värde beräknats med hjälp av en värderingsmodell som är etablerad på marknaden för värdering av en typ av derivatinstrument som det är fråga om.

Verkligt värde för finansiella instrument som inte är derivatinstrument beräknas baserat på framtida kassaflöden av kapitalbelopp och ränta diskonterade till aktuella marknadsräntor på balansdagen. I de fall diskonterade kassaflöden har använts, beräknas framtida kassaflöden på den av företagsledningen bästa bedömningen. Den diskonteringsränta som använts är marknadsbaserad ränta på liknande instrument på balansdagen.

Not 35 Specifikation till kassaflödesanalys

Likvida medel

<i>Tkr</i>	2018-12-31	2017-12-31
<i>Följande delkomponenter ingår i likvida medel:</i>		
Kassa	4 332	4 057
Utlåning till kreditinstitut	387 686	394 349
Summa	392 018	398 406

Betalda räntor och erhållen utdelning som ingår i kassaflödet från den löpande verksamheten

<i>Tkr</i>	2018-12-31	2017-12-31
Erhållen utdelning	60	79
Erhållen ränta	78 263	81 904
Erlagd ränta	14 541	13 994

Not 36 Händelser efter balansdagen

Efter räkenskapsårets utgång har banken förvärvat 200 000 st aktier i Swedbank AB, till kursen 194 kr/aktie.

Not 37 Viktiga uppskattningar och bedömningar

Viktiga bedömningar vid tillämpning av sparbankens redovisningsprinciper

Viktiga bedömningar vid tillämpning av sparbankens redovisningsprinciper beskrivs nedan.

Förväntade kreditförluster

Sparbanken har utvecklat en metod för beräkning och skattning av förväntade kreditförluster. Denna typ av skattning kan göras med en rad olika modeller. Sparbanken har utformat sin metod utifrån den bäst tillgängliga informationen. I modellutvecklingen har ett antal olika val gjorts av matematisk och statistisk modell för skattningarna. Valet av dessa metoder och modeller är kritiska för vilket utfall som erhålls, och ett annat val av metod och modell skulle kunna ha fått ett annorlunda utfall när det gäller de förlustreserver och förändringar i förlustreserver som redovisas i denna årsredovisning.

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

Sparbankens redovisningsprinciper definierar närmare hur tillgångar och skulder ska klassificeras i olika kategorier:

Finansiella tillgångar och skulder som sparbanken initialt valt att värdera till verkligt värde via resultaträkningen förutsätter att kriterierna under redovisningsprinciper uppfyllts.

Klassificering av finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde utgörs av skuldinstrument som förvaltas med målet att realisera instrumentens kassaflöden genom att erhålla avtalsenliga kassaflöden som endast utgörs av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet

Säkringskvalifikationer

Avgörande för att finansiella instrument ska kvalificera som säkringsrelation är att sparbanken förväntar sig säkringen säkringen ska vara högst effektiv över säkringsinstrumentets löptid.

Vid redovisning av derivat som kassaflödessäkringar ska den säkrade kassaflödesexponeringen hänföra sig till högst sannolika framtida kassaflöden.

Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar

Nedskrivningar för kreditförluster

Sparbankens metoder och modeller för beräkning och redovisning av förväntade kreditförluster kännetecknas av en hög nivå av antaganden om framtiden. Dessa antaganden avser bland annat skattningar av hur historiska erfarenheter kommer att utveckla sig i framtiden utifrån antaganden om olika makroscehariers utveckling. Närmare beskrivning av dessa antagandens karaktär och känslighet lämnas nedan.

Antaganden och beräkningsmetoder för att fastställa förlustreserv för förväntade kreditförluster

Fastställande av en betydande ökning i kreditrisk

Sparbanken använder både kvantitativa och kvalitativa indikatorer för att bedöma en betydande ökning i kreditrisk. Kriterierna beskrivs i not 2 redovisningsprinciper. Ett annorlunda beslut om hur stor en sådan förändring behöver vara för att utgöra en betydande ökning av kreditrisk skulle påverkat storleken i förlustreserven.

Beaktande av framåtblickande makroekonomiska scenarier

Framåtblickande information ingår både i bedömningen av betydande ökning av kreditrisken samt i beräkningen av förväntade kreditförluster. Från analyser av historisk data har sparbankens riskkontroll identifierat och beaktat makroekonomiska faktorer som påverkar kreditrisk och kreditförluster för olika portföljer. Dessa faktorer baseras på geografi, låntagare och produkttyp. De mest korrelerade faktorerna är BNP-tillväxt, bostads- och fastighetspriser, arbetslöshet, oljepriser och räntor. Sparbanken övervakar via samarbetspartnern Swedbank löpande den makroekonomiska utvecklingen. Detta inkluderar att definiera framåtblickande makroekonomiska scenarier för olika portföljsegment och översätter dem till makroekonomiska prognoser. Dessa prognoser tar hänsyn till intern och extern information och överensstämmer med framåtblickande information som används för andra ändamål såsom ekonomisk planering och prognosarbete. Utgångsscenario baseras på antaganden som motsvarar bankens planeringsscenario och utifrån denna skapas alternativa scenarier som tar både en mer positiv och en mer negativ framtidsutsikt i beaktande.

I allmänhet innebär en försämring av en ekonomisk framtidsutsikt, baserad på prognostiserade makroekonomiska faktorer för varje scenario, eller en ökning av sannolikheten för att värsta tänkbara scenario skulle inträffa, en ökning av både antalet lån som övergår från Stadie 1 till Stadie 2 och de beräknade kreditreserveringarna. Däremot kommer en förbättring av framtidsutsiktterna, baserad på prognostiserade makroekonomiska faktorer, eller en ökning i sannolikhet för bästa tänkbara scenario skulle inträffa, ha motsatt effekt. Det är inte möjligt att på ett rimligt sätt isolera effekterna av förändringar i de olika makroekonomiska faktorerna för ett visst scenario på grund av sambandet mellan faktorerna samt inbördes samband mellan nivån av pessimism, som är inneboende i ett visst scenario, och dess sannolikhet att uppstå.

Värdering av 12 månaders och återstående löptids förväntade kreditförluster

Den viktigaste indatat som används för att värdera förväntade kreditförluster är:

- sannolikhet för fallissemang (PD);
- förlust vid fallissemang (LGD);
- exponeringar vid fallissemang (EAD); och
- förväntad löptid

Dessa beräkningar härleds från utvecklade statistiska modeller som tillhandahållits av samarbetspartnern Swedbank. Modellerna tar både historiska data och sannolikhetsviktade framåtblickande scenarier i beaktning.

Sannolikhet för fallissemang (PD)

PD för 12 månader och PD för återstående löptid motsvarar sannolikheten för fallissemang som förväntas inträffa under de kommande 12 månaderna respektive den finansiella tillgångens hela återstående löptid. De baseras på de förhållanden som existerar på balansdagen samt framtida ekonomiska förhållanden som påverkar kreditrisk. PD-modellerna är baserade på homogena delsegment av den totala kreditportföljen, till exempel produktgrupp. De används för att härleda 12 månaders PD och PD för återstående löptid.

Intern riskklassificering baserad på PD-modellen enligt IRK-metoden ger indata till PD-modeller som baseras på IFRS 9. Historisk information för fallissemang används för att skapa terminsstrukturer för PD på balansdagen, vilka sedan justeras för att härleda framåtriktade PD. En försämring av en ekonomisk framtidsutsikt baserad på prognostiserade makroekonomiska variabler för varje scenario eller en ökning i sannolikheten för att värsta tänkbara scenario ska inträffa resulterar i ett högre PD. Detta ökar både antalet lån som överförs från Steg 1 till Steg 2 och de beräknade kreditreserveringarna.

Förlust vid fallissemang (LGD)

LGD motsvarar de beräknade kreditförluster som väntas vid fallissemang med hänsyn tagen till förväntat värde av framtida återvinningar, realisering av säkerheter, när i tiden återvinningarna förväntas ske och pengarnas tidsvärde. Vid beräkning av LGD är säkerhetstyp, typ av låntagare och avtalsinformation ett minimikrav. LGD-beräkningarna baseras på historisk information av förlustdata i homogena delsegment av den totala kreditportföljen, till exempel land, säkerhetstyp och produkt. Framåtblickande makroekonomiska faktorer återspeglas i LGD-beräkningarna genom dess inverkan på belåningsgraden. En försämring av en ekonomisk framtidsutsikt baserad på makroekonomiska faktorer för varje scenario eller en ökning i sannolikheten för att värsta tänkbara scenario ska inträffa, resulterar i en högre LGD och även de beräknade kreditreserveringarna och vice versa.

Exponeringar vid fallissemang (EAD)

EAD representerar en beräknad kreditexponering vid ett framtida datum för fallissemang med hänsyn tagen till förväntade förändringar i kreditexponeringen på balansdagen. Sparbankens metod för modellering av EAD återspeglar nuvarande avtalsvillkor för återbetalning av kapital och ränta, förfallodatum och förväntat utnyttjande av utnyttjade limiter för revolverande kreditfaciliteter och oåterkalleliga åtaganden utanför balansräkningen.

Förväntad löptid

Sparbanken beräknar förväntade kreditförluster med hänsyn tagen till risk för fallissemang under återstående löptid. Generellt är förväntad löptid begränsad till den maximala avtalsperiod som sparbanken är utsatt för kreditrisk även om en längre period överensstämmer med affärspraxis. Alla avtalsvillkor tas hänsyn till när förväntad löptid fastställs, inklusive återbetalnings-, förlängnings- och överföringsalternativ som är bindande för sparbanken. Det enda undantaget från denna generella princip tillämpas på vissa revolverande krediter, såsom kreditkort, där förväntad löptid är den förväntade beteendemässiga löptiden, vilken uppskattas genom produktspecifik historisk data och sträcker sig upp till 10 år. För bolåneportföljen tillämpar sparbanken en beteendemässig löptidsmodell som beräknar sannolikheten för att en exponering fortfarande är aktiv och inte i fallissemang vid något tillfälle under återstående löptid (vilket även innefattar sannolikhet för förtida återbetalning).

IFRS 9 vs reglerande kapitalramverk

Beräkningen av förväntade kreditförluster enligt IFRS 9 skiljer sig från förväntade kreditförluster enligt Basel-regelverket. Även om Sparbankens IRK-data, som används för att beräkna förväntade kreditförluster, enligt Basel-regelverket, utgör grunden för IFRS 9-modeller, görs justeringar och i vissa fall används nya modeller för att uppfylla kraven enligt IFRS 9.

Individuellt bedömda lån

Sparbanken bedömer väsentliga osäkra kreditexponeringar individuellt och utan att använda indata från modeller. Reserveringar för kreditförluster för dessa kreditexponeringar fastställs genom att diskontera förväntade kassaflöden och ta hänsyn till minst två möjliga scenarier, varav ett är ett förlustscenarie. De möjliga resultaten tar hänsyn till både makroekonomiska och icke-makroekonomiska (låntagarspecifika) scenarier.

Framtida kassaflöden uppskattas med hänsyn till en rad relevanta faktorer, såsom kassaflödets storlek och källor, låntagarens inkomster och kvalitet, återvinningsvärden på säkerheter, sparbankens ställning i förhållande till andra fordringsägare, förväntade direkta externa kostnader och löptid av återvinningsprocessen samt nuvarande och framtida ekonomiska förhållanden. Storlek och tidpunkten för förväntade kassaflöden beror på låntagarens framtida utveckling och värdering av säkerheter, varav båda kan påverkas av framtida ekonomiska förhållanden. Dessutom kan säkerheter vara illikvida. Bedömningar ändras när ny information blir tillgänglig eller när återvinningsstrategier utvecklas, vilket resulterar i regelbundna revideringar av reserveringar för kreditförluster.

Fastställande av verkligt värde

Sparbankens redovisningsprinciper för värdering till verkligt värde framgår av Not 2 Redovisningsprinciper. Ytterligare information om antaganden har gjorts vid värdering till verkligt värde framgår av not 34 Finansiella tillgångar och skulder.

Not 38 Kapitaltäckning

Kapital

Fastställande av Dalslands Sparbanks (562500-5243) lagstadgade kapitalkrav regleras från och med 2014 i Förordning (EU) 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersbolag (CRR). Kompletterande regler har införts i svensk lag genom föreskrifterna FFFS 2008:25 samt FFFS 2014:12. Upplysningar avseende periodisk information lämnas i enlighet med tillsynsförordningen, Finansinspektionens föreskrifter om tillsynskrav och kapitalbuffertar och Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1423/2013.

Sparbankens kapital består av eget kapital.

Reglerna om kapitaltäckning bidrar till att stärka sparbankens motståndskraft mot finansiella förluster och därigenom skydda sparbankens kunder. Reglerna innebär att sparbankens kapitalbas med marginal ska täcka dels de föreskrivna minimikapitalkraven, vilket omfattar kapitalkraven för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker och dessutom skall sparbankens omfatta beräknat kapitalkrav för ytterligare identifierade risker i verksamheten i enlighet med interna utvärdering av kapital och risker.

Sparbanken har en fastställd utvärdering av kapitalbehovet baserad på

- sparbankens riskprofil,
- identifierade risker med avseende på sannolikhet och ekonomisk påverkan,
- s k stresstester och scenarioanalyser,
- förväntad utlåningsexpansion och finansieringsmöjligheter, samt
- ny lagstiftning, konkurrenternas ageranden och andra omvärldsförändringar.

Översynen av kapitalbehovet är en integrerad del av arbetet med sparbankens årliga verksamhetsplan. Behovet följs upp och en årlig översyn görs för att säkerställa att riskerna är korrekt beaktade och avspeglar sparbankens verkliga riskprofil och kapitalbehov.

Varje ändring/komplettering i av styrelsen fastställda policy/strategidokument ska i likhet med viktigare kreditbeslut och investeringar alltid relateras till sparbankens aktuella och framtida kapitalbehov.

Information om sparbankens riskhantering lämnas i not 3.

Sparbanken har valt att i denna årsredovisning endast lämna de upplysningar som krävs om kapitalbas och kapitalkrav enligt 6 kap. 4§ i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25) Övriga upplysningar om kapitaltäckning lämnas på sparbankens hemsida www.dalsbank.se.

Det finns inga pågående eller förutsedda materiella eller rättsliga hinder för en snabb överföring av medel ur kapitalbasen.

Sparbanken uppfyller dels det lagstadgade kravet på kapitaltäckning, dels det internt bedömda kapitalbehovet.

Nedan redovisas kapitalbas, kapitalkrav m m enligt gällande regelverk.

Kapitalbas

<i>Tkr</i>	2018-12-31	2017-12-31
<i>Kärnprimärkapital: instrument och reserver</i>		
Reservfond	478 463	450 822
Balanserad vinst eller förlust	-9 130	-
Fond för verkligt värde	1 921	4 178
Verifierat resultat efter avdrag för föreslagen vinstdisposition och förutsägbara kostnader	25 966	27 641
Kärnprimärkapital före lagstiftningsjusteringar	497 220	482 641
<i>Kärnprimärkapital: lagstiftningsjusteringar</i>		
Lagstiftningsjusteringar som avser orealiserade vinster och förluster	-708	-1 115
Sammanlagda lagstiftningsjusteringar av kärnprimärkapital	-708	-1 115
Kärnprimärkapital	496 512	481 526
Primärkapitaltillskott	-	-
Summa Primärkapital	496 512	481 526
<i>Supplementärkapital: Instrument och avsättningar</i>		
Tidsbundna förlagslån, efter reduktion	-	9 000
Supplementärt kapital	-	9 000
Kapitalbas	496 512	490 526
Kapitalrelationer, buffertar m.m.		
Summa riskvägt exponeringsbelopp	2 644 573	2 633 722
Kärnprimärkapitalrelation	18,77%	18,28%
Primärkapitalrelation	18,77%	18,28%
Kapitaltäckningsgrad	18,77%	18,62%
Buffertkrav	4,50%	4,50%
varav kapitalkonserveringsbuffert	2,50%	2,50%
varav kontracyklisk buffert	2,50%	2,50%
Kärnprimärkapital tillgängligt att använda som buffert	10,77%	10,63%
Kapitalkrav och riskvägdt exponeringsbelopp		
	2018	2017
	Kapitalkrav	Riskvägt exponeringsbelopp
<i>Kreditrisk enligt schablonmetoden</i>		
Exponeringar mot institut	6 453	80 660
Exponeringar mot företag	90 102	1 126 274
Exponeringar mot hushåll	74 756	934 452
Säkrade genom panträtt i fast egendom	18 145	226 818
Fallerade exponeringar	652	8 147
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	2 005	25 065
Aktieexponeringar	499	6 240
Övriga poster	2 845	35 561
Summa för exponeringar som redovisas enligt schablonmetoden	195 457	2 443 217
	194 478	2 430 985

	2018		2017	
	Kapitalkrav	Riskvägt exponerings- belopp	Kapitalkrav	Riskvägt exponerings- belopp
<i>Operativ risk</i>				
Operativ risk enligt basmetoden	16 074	200 919	16 174	202 174
Summa exponeringsbelopp för operativ risk	16 074	200 919	16 174	202 174
Kapitalkrav för kreditvärdighetsjusteringsrisk enligt schablonmetoden	35	438	45	563
Summa riskvägt exponeringsbelopp och kapitalkrav	211 566	2 644 574	210 697	2 633 722

Not 39 Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen

Sparbanken har ett omfattande samarbete med Swedbank AB. Detta regleras i ett samarbetsavtal som för närvarande gäller till och med 2024-06-30.

Avtalet omfattar bl a förmedling av hypoteksutlåning till Swedbank Hypotek och förmedling av fond och försäringssparande till Robur Fond och Försäkring.

Dalslands Sparbank har per 2018-12-31 förmedlat hypoteksutlåning till Swedbank Hypotek till en volym på 2 656 455 tkr.

För detta har banken erhållit en provisionsersättning för 2018 på 23 034 tkr, som redovisas som utlåningsprovisioner.

Om kreditförluster uppstår i förmedlad kreditstock avräknas dessa från utbetalade provisioner upp till ett maximalt belopp om innevarande provisioner. Till Robur fond och försäkring har banken förmedlat fondsparande på 1 623 173 tkr och

försäringssparande på 804 488 tkr. För detta har banken erhållit en provisionsersättning för 2018 på 11 619 tkr respektive

3 793 tkr som redovisas som värdepappersprovision respektive övriga provisioner. Provisionen för både fond och försäkring beräknas utifrån utestående marknadsvärde dag för dag.

Styrelsens försäkran och Årsredovisningens påtecknande

Härmed försäkras att, så vitt vi känner till, årsredovisningen är upprättad i överensstämmelse med god redovisningssed för sparbank. De lämnade uppgifterna stämmer med de faktiska förhållandena i verksamheten och ingenting av väsentlig betydelse har utelämnats som skulle kunna påverka den bild av sparbanken som skapats av årsredovisningen.

Årsredovisningen har, som framgår ovan, godkänts för utfärdande av styrelsen den 21 mars 2019. Sparbankens resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 26 april 2019.

Mellerud den 21 mars 2019

Daniel Jonasson
Ordförande

Göran Andersson
v. ordförande

Camilla Lindblom Fors

Astrid Olsson

Hans-Olov Blom

Sven-Bertil Nilsson

Åke Carlsson

Magnus Olsson
verkst. direktör

Birgitta Hedlund
personalrepresentant

Christina Nordwall
personalrepresentant

Revisionsberättelse har avgivits den 28 mars 2019.

Kalle Wrane
Aukt. revisor

Revisionsberättelse

Till sparbanksstämman i Dalslands Sparbank, org.nr 562500-5243.

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Dalslands Sparbank för år 2018.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Dalslands Sparbanks finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att sparbanksstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Mina uttalanden i denna rapport om årsredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till styrelsen i enlighet med revisorsförordningens (537/2014/EU) artikel 11.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till Dalslands Sparbank enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på min bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014/EU artikel 5.1 har tillhandahållits Dalslands Sparbank.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt min professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlas inom ramen för revisionen av, och i mitt ställningstagande till, årsredovisningen som helhet, men jag gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Utlåning till allmänheten och reserveringar

Utlåning till allmänheten uppgår till väsentliga belopp. Detta innebär att identifiering av osäkra krediter och uppskattning av belopp för nedskrivning har betydande påverkan på bankens resultat och ställning. Därför har jag ansett redovisningen av utlåning till allmänheten vara ett särskilt betydelsefullt område i revisionen.

Jag har granskat bankens kontroller i processen för att identifiera kredit med ökad kreditrisk, samt kontrollerna i processen för att beräkna eventuellt reserveringsbehov. Jag har granskat och bedömt enskilda krediters värdering utifrån tillgänglig information om det enskilda engagemanget och tillhörande säkerheter. Urvalet av krediter som har bedömts i revisionen har utgått från bankens bevakningsprocess som bygger på såväl intern som extern information om kredittagarna. För fullständigheten av bevakningsengagemang har jag även granskat ett urval krediter som av banken inte har bedömts vara bevakningsengagemang mot tillgänglig information om det enskilda engagemanget och tillhörande säkerheter.

Jag har även bedömt huruvida upplysningar i årsredovisningen avseende kreditreserveringar och osäkra fordringar är ändamålsenliga.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 60-62. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information.

Mitt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och jag gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med min revision av årsredovisningen är det mitt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar jag även den kunskap jag i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om jag, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är jag skyldig att rapportera detta. Jag har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av sparbankens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera sparbanken, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av sparbankens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om sparbankens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att sparbanken inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Jag måste också förse styrelsen med ett uttalande om att jag har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka mitt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer jag vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Jag beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindra upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Dalslands Sparbank för år 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande sparbankens vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att sparbanksstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorans ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till Dalslands Sparbank enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande sparbankens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som sparbankens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av sparbankens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för sparbankens organisation och förvaltningen av sparbankens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma sparbankens ekonomiska situation och att tillse att sparbankens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och sparbankens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot sparbanken, eller
- på något annat sätt handlat i strid med sparbankslagen, lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller sparbankens reglemente.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av sparbankens vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med sparbankslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot sparbanken, eller att ett förslag till dispositioner av sparbankens vinst eller förlust inte är förenligt med sparbankslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av sparbankens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för sparbankens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande sparbankens vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med sparbankslagen.

Kalle Wrane, Västermalmsgatan 21, 504 66 Borås, utsågs till Dalslands Sparbanks revisor av sparbanksstämman den 26 april 2016 och har varit sparbankens revisor sedan 1 januari 2016.

Mellerud den 28 mars 2019

Kalle Wrane

Auktoriserad revisor

Företagsstyrning

Sparbank som associationsform kännetecknas av att verksamheten bedrivs utan enskilt vinstintresse. Sparbanken har inga ägare, vilket kommer till uttryck i sparbankslagen som anger att ändamålet för sparbankens verksamhet är ”att, utan rätt för dess stiftare eller andra att få ta del av den vinst som kan uppkomma i rörelsen, främja sparsamhet genom att driva bankverksamhet i enlighet med bestämmelserna i sparbankslagen och lagen om bank- och finansieringsrörelse.”

För sparbanker föreligger ingen skyldighet att tillämpa den svenska koden för bolagsstyrning. Med hänsyn till sparbankens karaktär av publikt företag och med en verksamhet som i stor utsträckning bygger på förtroende har utformningen av sparbankens rutiner för styrning och kontroll av verksamheten skett med koden som förebild i tillämpliga delar.

Tillsättning av huvudmän, styrelse, revisorer och verkställande direktör

Som representanter för insättarna har sparbanken 32 huvudmän. Av dessa väljs 5 av Melleruds kommun, 5 av Bengtsfors kommun, 3 av Dals-Eds kommun och 3 av Färgelandas kommun. Återstoden, 16 huvudmän, väljs av huvudmännen.

Uppgifter om de personer som valts till huvudmän i sparbanken och om mandattider för dessa återfinns på sidan 61.

Sparbanksstämman beslutar om tillsättning av styrelse och revisor för sparbanken med ledning av förslag som sparbankens valberedning tagit fram. Valberedningen är sparbanksstämmans organ för beredning av stämmans beslut i tillsättningsfrågor. Valberedningen utgörs av ordförande Ulla-Britt Abrahamsson och ledamöterna Reine Dahlman, Mellerud, Carl-Olov Olsson, Färgelanda, Andreas Nilsson, Dals-Ed och Therese Karlsson, Bengtsfors. Det är valberedningens uppgift att komma med förslag till ledamöter i styrelsen samt förslag till arvode uppdelat mellan ordförande, vice ordförande och övriga ledamöter.

Det ankommer på styrelsen att välja styrelseordförande om inte annat beslutas av sparbanksstämman. Likaså utser styrelsen verkställande direktör som under styrelsens intresse ska leda verksamheten i sparbanken.

Styrelsens sammansättning och arbete

Sparbankens styrelse, som utses vid sparbanksstämma, består av 7 ledamöter plus VD. Därutöver ingår 2 personalrepresentanter samt bankens jurist som adjungerad sekreterare. Av styrelsens ledamöter är 4 kvinnor.

Uppgifter om de personer som ingår i sparbankens styrelse och mandattider för dessa återfinns på sidan 62. Upplysningar om ersättningar, förmåner och pensionskostnader inklusive principerna härför avseende styrelsen, VD och ledande befattningshavare lämnas i not 10 till posten Allmänna administrationskostnader i resultaträkningen.

Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning samt kompletterande interna regler. Dessa reglerar bl.a. rollfördelningen mellan styrelseordföranden och verkställande direktören, frekvensen och formerna för styrelsens sammanträden, rapportering till styrelsen, delegering samt utvärdering av styrelsens och verkställande direktörens arbete.

Styrelsens ordförande har en särställning inom styrelsen med särskilt ansvar för att styrelsens arbete är väl organiserat och bedrivs effektivt samt för att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ser bl.a. till att styrelsen erhåller tillfredsställande information och beslutsunderlag för sitt arbete, samt att styrelsen årligen gör en utvärdering av sitt och VD:s arbete. Härutöver gör ordföranden en egen utvärdering genom samtal med övriga styrelseledamöter.

De ärenden som behandlas i styrelsen följer i huvudsak sparbankslagen och styrelsens arbetsordning med kompletterande interna regler. Styrelsens främsta uppgifter, förutom att utse styrelseordförande och VD, är att fastställa sparbankens strategi, verksamhetsplan och prognos inklusive kapitalbehov, följa den ekonomiska utvecklingen, fastställa års- och delårsbokslut, fastställa och ompröva det interna regelverket inklusive bankens policys för verksamheten, behandla kreditengagemang, samt som ett led i styrelsens ansvar för den interna kontrollen och riskhanteringen behandla rapporter härom.

Under 2018 har styrelsen sammanträtt vid 12 tillfällen. Vid styrelsesammanträdena har bl.a. behandlats års- och delårsbokslut, riskanalys, policys inom olika riskområden, verksamhetsplan, kapitalbehov, prognos för kommande år, delegeringsinstruktioner, större kreditengagemang, revisionsrapporter och verksamhetsrapporter. Stina Karlsson har varit sekreterare i styrelsen.

Internrevision

Internrevisionen arbetar på styrelsens uppdrag och granskar sparbankens interna styrning och kontroll. Dess granskning omfattar även att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med interna regler samt utvärderar sparbankens organisation och arbetsprocesser.

Sparbankens direktion

Direktionen fattar beslut i kreditfrågor i enlighet med i delegeringsinstruktion fastställda beslutsramar. Besluten ska protokollföras och rapporteras till styrelsen vid nästkommande möte. I utskottet ingår styrelsens ordförande, vice ordförande samt VD.

Styrelseledamöter och revisorer

Sparbankens styrelse

Mandattid tom
årssammantr.

Ordinarie Ledamöter:

Jonasson, Daniel, Företagare, ordförande	2019
Andersson, Göran, Köpman vice ordförande	2020
Lindblom Fors, Camilla, Företagare	2020
Olsson, Astrid, Företagare	2019
Blom, Hans-Olov, Företagare	2020
Carlsson, Åke, Fastighetsmäklare	2021
Nilsson, Sven-Bertil, Företagare	2021
Olsson, Magnus, Bankdirektör	

Personalrepresentanter:

Hedlund, Birgitta, Banktjänsteman	2020
Nordwall, Christina, Banktjänsteman	2019

Sparbankens revisorer

Vald av huvudmännen t.o.m.

verksamhetsåret 2019:

Wrane, Kalle, Auktoriserad revisor, Borås

Suppleant vald av huvudmännen t.o.m.

verksamhetsåret 2020:

Johelid, Rikard, Auktoriserad revisor, Borås